

DOBA seniorů

č. 6 / IX. ROČNÍK ČERVEN 2013 18 Kč

Cena v předplatném 16 Kč

Zpověď kolegy majora Zemana

16
JIS

Jaký byl 2. sjezd Rady seniorů ČR

3
JIS

Kdo vyhrál řecké moře

11
JIS

Důchodci zkoušeli létání v Grippenech

28
JIS

9 771801 585003

**Rada seniorů
České republiky**
občanské sdružení

PORADNY RS ČR

Sídlo pražské poradny Rady seniorů České republiky je v Domě odborových svazů v Praze 3, nám. W. Churchilla 2. Telefonní spojení: 234 462 073-7. Poradny Rady seniorů ČR jsou i letos pro všechny seniory zdarma.

KONTAKTNÍ ÚDAJE REGIONÁLNÍCH PRACOVÍŠŤ RS ČR:

Brno:

Dům odborových služeb,
Malinovského nám. 4 – kancelář 414
Telefon: 532 269 414
e-mail: poradna.brno@rscr.cz
Vedoucím regionálního pracoviště je
JUDr. Eliška Skuhrovcová.

České Budějovice

Žižkova 12/309
Tel.: 387 718 313
E-mail: Jc.rscr@seznam.cz
Úřední hodiny: úterý, středa vždy 9.00 – 13.00
Předsedou KRS JCK je Václav Minařík

Hradec Králové:

Dům odborových služeb,
Gočarova 1620 – kancelář 405
Telefon: 495 521 048
E-mail: poradna.hradec.kr@rscr.cz
Vedoucím regionálního pracoviště je
Prof. RNDr. PhMr. Jan SOLICH, CSc.

Kladno

Cyrila Boudy 1444 - kanc.138
telefony: 312 522 874; 602 305 225
úřední hodiny: čt 12:00 – 16:00
e-mail: rs.kraj@seznam.cz
Předsedou KRS je Miloslav Vajs

Ostrava:

Ostrčilova 4/2691, 5. patro
Telefon: 599 445 532
E-mail: poradna.ostrava@rscr.cz
Vedoucím regionálního pracoviště je
Ing. Oldřich POSPÍŠIL.
Webové stránky krajské rady:
www.ms-seniors.cz

Plzeň

Právní poradenství starobním důchodcům:
Tomanova 5, 4. poschodí, každý čtvrtek
od 14 do 17 hodin. Objednávky předem
jsou možné na tel. číslo 377 421 619
každé pondělí v době od 9 do 12 hod.
a každou středu od 14 do 17 hod.

Zlín

Kvítková 4324
Telefony: 720 181 192, 606 171 503
e-mail: rscr.zlin@seznam.cz
Návštěvní hodiny: pondělí 10–12 hod.
Předsedkyní RS ZK je Iva Pilková.

UPOZORNĚNÍ

Svoje osobní návštěvy v poradnách si předem domluvit telefonicky. Vyhněte se nepříjemným situacím, kdy očekávanou pomoc kvůli nepřítomnosti příslušného odborníka nedostanete.

POZN.: Ve všech poradnách lze zakoupit aktuální Dobu seniorů!

Fakta a dupot stáda

Píšu to opravdu nerad. Ale už chápu prezidenta Zemana, proč se občas pohoršuje nad stavem české žurnalistiky. Jeho kritika se totiž opět potvrdila. A to bohužel na 2. sjezdu Rady seniorů ČR. Poprvé v historii se podobné akce i u nás konečně zúčastnila i hlava státu. Není divu, že oznámený příchod prezidenta Miloše Zemana na sjezd českých seniorů vyvolal mimořádný zájem i v médiích. V sále na něj nedočkavě čekaly desítky novinářů, před místem, kde už dopředu byla tabulka s jeho jménem, se tísnilo fotografů i televizní kamery. Bojovali o místa před tribunou tak vehementně, že z řad seniorů museli čelit i otázce, zda jim nevadí, že v sále jsou i delegáti sjezdu.

Miloš Zeman přijel a vystoupil. V projevu si mimo jiné posteskl i nad tím, jak české seniory prezentují česká media a to nejen ta bulvární. Jako ubohé stařečky a babičky, kteří sami už nic nezvládnou, jsou bezmocní a s vyhaslými očima sedí kdesi na lavičce v parku. Nic o tom, že chtějí žít aktivně a chtějí být pro společnost přínosem. Nutno dodat, že to, o čem pan prezident hovořil, většinu žurnalistů nezajímalo. Ani to, o čem se na sjezdu jednalo. Jaké problémy a požadavky české starší generace se na něm probíraly, co tato generace hodlá udělat, aby měla ve společnosti důstojnější postavení než dosud. Novináři mizeli ještě před koncem krátkého vystoupení prezidenta Zemana a znovu tak potvrdili, že v české žurnalistice se bohužel stále víc prosazuje skupina novinářů, kteří běhají jen za povrchovou senzací a obsah akcí a skutečné problémy je nezajímají.

Stádo přiběhlo a stádo také odběhlo. Zpravodajství podle toho také vypadalo. V některých zprávách se sice objevilo, že prezident zavítal mezi seniory, ale tím

věčnost většinou skončila. Media se zajímala spíš o to, jak vypadal a co měl na sobě. A spekulovalo se o tom, jak se bude dále chovat v případě jmenování profesora Putny. Člověka, který pobouřil část veřejnosti chováním, které nepovažovala za vhodné pro úctyhodného profesora.

Stádní novináři vlastně jen opakují to, co jim někdo předhodí. I pohádky o údajných reformách.

Nechci jeho kauzu zlehčovat, ale s akademickou svobodou měla pramálo společného. A v senzacechtivých médiích zcela zastínila to, co trápí miliony českých seniorů. Nízké valorizace penzí, nedostatek peněz na činže, zrušené výhody na železnici, zhoršená dostupnost lázní, poplatky za léky a pobyt v nemocnicích. Místo o to, že například pracující senioři jsou diskriminováni novou daní, se hovořilo o diskriminaci údajně. A bulvární televize Nova (ale nejen ona) stádní žurnalistice nasadila korunu, když komentář k případu Putna doplnila obrázky z příjezdu prezidenta na sjezd Rady seniorů. Ano, objektivní informace o postavení českých seniorů opět zanikly v dupotu stáda. A bude asi dlouho trvat, než se to i v jinak pokřivené společnosti změní.

František Vonderka

šéfredaktor

Šéfredaktor Mgr. František Vonderka. Adresa redakce a inzerce: Nám. W. Churchilla 2, 130 00 Praha 3 – Žižkov, e-mail: dobasenioru@email.cz. Kontakt výlučně pro inzerci: inzerce@dobasenioru.cz. S redakcí se můžete také spojit prostřednictvím pražské poradny RS ČR. Vydává Rada seniorů ČR (www.rscr.cz). Grafická úprava: Matouš Johanides. Tisk: Europrint s.r.o. Rozšiřují PNS a Česká pošta,

předplatné agentura A.L.L. Production, s.r.o., box 732, 111 21 Praha 1, Tel.: 234 092 851, e-mail: dobasenioru@predplatne.cz. Registrace MK E 16412, ISSN 1801-5859. Články vyjadřují názory autorů a nemusejí být totožné s názorem redakce. Nevýžádané texty a foto se nevracejí.

DALŠÍ ČÍSLO VYJDE

28. června 2013

Velký svátek i den soudu

Takový byl 2. sjezd Rady seniorů ČR

Velký svátek seniorů v ČR a současně také kritické účtování se současnou vládou, která svou politikou starší generaci nehorázným způsobem ničí život. Tak by se dal stručně charakterizovat 2. sjezd RS ČR, který se 17. května uskutečnil v Praze. Protiseniorská opatření Nečasovy vlády způsobila, že jednání mnohdy připomínalo soudní tribunál.

Sjezd, kterého se vedle 155 delegátů s hlasem rozhodujícím zúčastnila i řada hostů, byl zahájen přesně v 9.30 hodin

hymnou ČR. Pak se ujal slova předseda Rady seniorů Zdeněk Pernes. „Jak se žije seniorům v České republice? Mohlo se žít lépe? Jakou cenu museli senioři zaplatit za levné úvěry českého státu? Co udělala a udělá Rada seniorů ČR, aby vše, co bylo seniorům ukradeno, bylo zase vráceno? Takové bylo motto jeho projevu. Skutečností je, že ačkoli by v době krize měla v civilizovaném státě sílit snaha pomáhat sociálně slabším a pravidlem by měla být účta ke stáří, u nás je tomu bohužel jinak. Předseda Pernes: „Vládní koalice neváhala přistoupit k omezení příjmů a k navýšení výdajů sociálně nejslabších. Tj. k třetinové valorizaci penzí, k navýšení doplateků za léky a pobyt v nemocnici, k omezení lázeňské péče a ke zdražení základních lidských potřeb. A navíc neomluvitelnou nečinností přispěla až k lichvářské výši nájemného v zastaralých bytech a k prostému selhání bytového trhu.“

Jak uvedl předseda Rady seniorů, chudobou je podle metodiky EU ohroženo 26 % českých seniorů, tj. 605 tisíc. Přitom situace je silně diferencovaná podle věku, charakteru bydlení a zdravotního stavu. „Stále

větší počet seniorů žádá o pomoc, protože mají vyšší náklady na bydlení než penzi. A stále větší počet seniorů odmítá doplácet léky, protože nejsou peníze. Lidé žijí ve stresech, zanedbávají léčbu, nakupují závadné potraviny, páchají sebevraždy!

A vrchol všeho, zrušení slevy na dani pracujícím důchodcům. Přitom většina ze 160 000 postižených pracuje jen proto, aby mohli žít aspoň trochu důstojně. ...Ale na sebe páni politici nezapomněli. Současně s hlasováním o zvýšených sazbách DPH, o zavedení třetinové valorizace penzí a o zrušení slevy na dani pracujícím důchodcům si svoje příjmy neopomněli zvýšit. A to o 4 669 až 6 343 Kč měsíčně! Připomínám, že průměrná penze dosahuje 10 946 Kč. Ten, kdo pro navýšení příjmů hlasoval, nesmí být zvolen! ...Do nového funkčního období vstupuje sjednocené seniorské hnutí s velkými nadějemi. Vše, co bylo seniorům ukradeno, musí být vráceno a také vše, co bylo zanedbáno, musí být dohnáno!“

Po vystoupení předsedy sálem zní souhlasný potlesk, na program je zpráva kontrolní a revizní komise. Už se blíží jedenáctá hodina. A napětí v sále se stup-

ňuje. Na tuto dobu oznámil svůj příjezd prezident ČR Miloš Zeman. Je vyhlášena krátká přestávka. A najednou se otevírají dveře v průčelí sálu a vstupuje hlava státu. Poprvé v dějinách ČR se účastní sjezdu seniorů! Sám je také seniorem a neopomene to zmínit i ve svém projevu.

bud' neudělá nic anebo v některých případech dokonce jedná proti jejich zájmům.

Začal bych tím, co u mne možná budete pokládat za obsesi, česky posedlost, to znamená mediálním obrazem nás, seniorů, ve sdělovacích prostředcích. Když si otevřete

...Dovolte mi, abych se teď od mediálního obrazu vrátil k praktickým opatřením. Myslím si, že před námi je několik úkolů. Dříve, než zlepšit postavení starobních důchodců, zabránit zhoršování tohoto postavení. Tím mám na mysli

Co řekl prezident

V médiích z jeho vystoupení nebylo téměř nic, proto alespoň v Době seniorů to podstatné: „Chtěl bych vyjádřit vděčnost Radě seniorů za dobrou spolupráci, která se projevila v prvních okamžicích po mém nástupu do funkce prezidenta republiky, a dovolte mi, abych nemluvil v obvyklých politických patetických frázích, kdy politik přijde a řekne, jak má rád důchodce a jak pro ně bude pracovat. Ty dva miliony seniorů ho potom zvolí a on pro ně

televizi a je tam nějaká reportáž o důchodcích, tak vidíte dědečka, jak se opírá o dvě berle, vidíte stařenku, jak se šourá s nákupní taškou, případně vidíte seniorský pár, který sedí na lavičce, vyhaslýma očima hledí do prázdna a maximálně krmí ptáčky. Přitom v okruhu mých známých je minimálně 80 % seniorů, kteří jsou aktivní, kteří jsou naplněni energií, kteří možná kvůli starobnímu důchodu a přilepšení si, ale především kvůli tomu, že chtějí pokračovat ve své úspěšné práci, tuto práci i nadále vykonávají.

důchodovou reformu a zejména její druhé pilíř. Málokdo si uvědomuje, že většina z nás má vyplácený starobní důchod z takzvaného prvního, tedy průběžného pilíře, takže kdyby se důchodová reforma v praxi plně realizovala, znamenalo by to odsátí zhruba 14 % zdrojů z tohoto prvního pilíře, a tedy nikoli zlepšení, ale naopak zhoršení pozice starobních důchodců. To je první věc.

Druhá věc: Hledejme i drobná opatření na zlepšení jejich situace. A jedno bych

vám chtěl navrhnout. Víte, že valorizační schéma je procentické, to znamená, čím vyšší důchod máte, tím více při valorizaci dostanete. Myslím si, že to zbytečně zvětšuje diskrepanci mezi takzvanými starodůchodci a novodůchodci, takže je roz-

Víte, že mnozí z nás, včetně mne, byli razantními kritiky církevních restitucí. Ale jestliže už k tomu došlo a v případě, že bude zamítnuta příslušná ústavní stížnost, pak jako prezident republiky se snažím navrhnout panu kardinálovi Dukovi – a zatím se to setkává s porozuměním – aby alespoň část těchto prostředků byla věnována na vybudování sítě hospiců, tedy míst, kde se budeme loučit se životem v méně ponižujících podmínkách, než je tomu dnes v léčebnách dlouhodobě nemocných.

Dovolte mi, abych těmito třemi poznámkami skončil, poděkoval vám za vaši účast, popřál mnoho zdaru vašemu jednání, a popřál vám také to, abyste v budoucích volbách, ať už se rozhodnete pro jakoukoliv stranu, vytvořili nátlakovou skupinu prostřednictvím svých politických představitelů, která by bojovala za zájmy důchodců už proto, že oni sami budou seniory a budou mít tu životní zkušenost, kterou mladí politici vzhledem ke svému věku mnohdy nemají.“

Richard Falbr či bývalý místopředseda vlády Egon Lánský. Účastníky pozdravili i hosté ze zahraničí, mezi nimiž byl i prezident EURAG Dirk Jarré, předseda Jednoty důchodců na Slovensku Ján Lipianský či zástupkyně rakouské rady seniorů Elizabetha Pittermannová.

Zajímavá diskuse

Bohatá byla i další diskuse, na kterou však nebyl dostatek času, takže některé příspěvky nezazněly a budou zveřejněny až ve sjezdových dokumentech. V odpoledních hodinách proběhla volba vedení RSČR. Do jejího čela byl jednomyslně zvolen i pro další období Dr. Zdeněk Pernes.

Z toho co zaznělo v diskusi, mně osobně zaujalo vystoupení Ing. Antonína Brože na téma lichva, která, jak uvedl, se projevuje v soukromých smlouvách, v úvěrech, pronájmu bytů a ubytoven i v předražování prodávaného zboží např. na tzv. prodejních akcích. Žádal, aby na základě hororů, které zasahují i seniorskou populaci, byl vydán zákon o lichvě,

počtově neutrální opatření, kdy se nikdo nemůže vymlouvat na nedostatek peněz ve státním rozpočtu, kdyby se toto valorizační schéma nahradilo jednotnou valorizační dávkou bez ohledu na předchozí výši důchodu.

A abych nemluvil příliš dlouho a nekradl případná témata svým kolegům, dovoluji mně závěrem už jenom jednu poznámku. Každý z nás jednou skončí se životem a každý z nás by si přál důstojné umírání.

Prezidentův projev končí a opět zní velký potlesk. Hlava státu na jednání zůstává ještě několik dalších desítek minut.

K přítomným dále promluvil předseda Senátu Parlamentu ČR Milan Štěch, předseda konfederace odborových svazů Jaroslav Zavadil, předseda ČSSD Bohuslav Sobotka, předseda asociace krajů ČR Michal Hašek či předseda KSČM Vojtěch Filip. Na významné události seniorského hnutí nechyběl ani europoslanec

kde by lichvou bylo označeno veškeré obchodování, kde zisk překročí hranici 30 %. Jak uvedl, u bytů a ubytoven by se mělo vycházet z toho, že reprodukční cena bytu je 56 Kč za m², marže 30 % činí 17 Kč, což je dohromady 73 Kč za m². Veškeré jiné ceny nad touto hodnotou pak zrušit jako lichevní. Lichva by se podle jeho slov měla trestat od 30 % pokutou do 1 milionu korun a nad 50 % soudně. Diskutující žádal, aby RS ČR vypraco-

vala paragrafované znění zákona o lichvě a podala ho do poslanecké sněmovny.

U uplatňování křesťanských hodnot v seniorském hnutí hovořil zástupce Sdružení křesťanských seniorů (SKS) Ing. RNDr. Václav Němec, CSc. Zdůraznil, že je třeba prosazovat takové křesťanské hodnoty, jakými jsou lidská důstojnost a důstojný život všech seniorů. „Můžeme být hrdi na sociální učení církve, k němuž se dnes hlásí různé křesťanské směry, ale které bohužel není u nás dostatečně známo ani mezi všemi křesťany. ...Chceme, aby všichni senioři byli významnou částí české občanské společnosti a svými životními zkušenostmi jí pomáhali. Senior by neměl být ve společnosti diskriminován, ani ekonomicky, ani politicky, ani kvůli věku či náboženskému přesvědčení – ale na druhou stranu vyžadujeme,

aby sami senioři byli aktivními a hrdými občany zasazujícími se o lidská práva.“ Ve vystoupení vyjádřil radost nad tím, že předseda SKS Dr. Václav Roubal byl zvolen jedním z místopředsedů RS a vyjádřil naději, že „Rada seniorů ČR nebude pracovat pouze pro zájmy těch politických stran, s nimiž už uzavřela dohodu.“ Skutečností je, že Rada seniorů spolupráci nabídla všem. Je jen na nich, jak se postaví k podávané ruce, kterou vedou nikoli zájmy politických stran ale bezvýhradně snaha zlepšit podmínky českých seniorů. Nadstranickost zdůraznil i Egon Lánský, který v diskusním příspěvku přišel s náměty akcí, jak na rostoucí problémy seniorů upozorňovat veřejnost.

Priority další práce

Delegáti projednali a stanovili rovněž hlavní priority činnosti Rady na období let 2013 až 2017, tedy do dalšího sjezdu. Problémových priorit je celkem osm.

K těm nejvýznamnějším patří

■ 1. zhoršování sociálního postavení a kvality života českých seniorů – zaostrávání vývoje důchodů za vývojem cen, životních nákladů důchodců a za vývojem příjmů aktivních obyvatel. Nutné změny v principech valorizace a důchodové reformy, ohrožení seniorů chudobou. Skutečností je, že sociální postavení českých seniorů, měřené podle poměru průměrného starobního důchodu k průměrné hrubé mzdě, což je mezinárodní standard, kleslo z údaje 55,3 % v roce 1991 na pouhých 42,8 % v roce 2012. Ve většině zemí EU se tento poměr pohybuje mezi 44 až 53 %.

■ 2. Vývoj nájemného a dalších nákladů souvisejících s bydlením, zejména ve velkých městech a neexistence sociálního bydlení ohrožuje jeho dostupnost u velké skupiny seniorů.

■ 3. Dopady postupných reforem ve zdravotnictví na seniorskou populaci, špatná regionální dostupnost kvalitní zdravotní péče.

■ 4. Zhoršování přístupu seniorů ke kultuře, nedostatečné využívání jejich ekonomického a společenského potenciálu, záporný vliv médií na utváření dobrých mezigeneračních vztahů či nedostatečná finanční podpora státu seniorským organizacím, zejména pak poradenských,

právních, koncepčních a dalších aktivit Rady seniorů ČR. Součástí programu RS ČR je Národní akční plán, podporující pozitivní stárnutí na období 2013–2017. Jak zaznělo, nesmí zůstat jen na papíře a je třeba kontrolovat jeho plnění.

Sjezd rovněž jednomyslně přijal výzvu ke všem občanům ČR. I ona je obžalobou a výzvou k nápravě křivd. Uvádí se v ní: „Za uplynulých 23 let se podařilo skupině neschopných a všehoschopných politiků rozkrást a zlikvidovat skoro vše, co bylo vybudováno společným úsilím nás a našich předků v naší vlasti. Ve společnosti byly vytvořeny mezigenerační bariéry, ztratila se historická hodnota slov: pravda, poctivost, čestnost, spravedlnost, vlast, národ, přátelství, láska, úcta k stáří.“ Tristní realitu v ČR výzva dokresluje slovy: „Vlastně jediným kritériem a směrnou hodnotou jsou dnes peníze. Za ně lze koupit vše. Nůžky mezi hrstkou bohatých a mocných a velkou většinou chudých se

stále více rozvírají. K tomu přispěla v poslední době i amnestie prezidenta Klause. To vše se bolestně dotýká nás, seniorů. A to ve všech oblastech našeho života.

Trváme na zastavení demontáže a rozkládání společnosti, chceme znovu vytvořit podmínky pro demokratický rozvoj a spokojený život nás i příštích generací.“

Aby došlo k nápravě, výzva od současné vlády ČR mj. požaduje okamžité zrušení diskriminace seniorů, jejichž znaky jsou nedůstojná změna valorizace důchodů, zavedení daňových odpočtů pro pracující důchodce, zrušení slev na železnici, zrušení poplatků ve zdravotnictví. Výzva kromě dalšího žádá zajištění dostatečného počtu sociálních bytů pro seniory a mladá manželství a také to, aby po vzoru Slovenska pro zlepšení životní úrovně seniorů poskytla ročně 12 000 týdenních poukazů v českých lázních s finančním příspěvkem 1500 Kč.

Výzva účastníků 2. sjezdu RS ČR končí slovy: „Vytvářejme tlak na změnu chování společnosti k seniorům. Musíme jít k volbám a volit slušné, poctivé, odborně i lidsky zdánlivé lidi, kteří zaručí postupné řešení nahromaděných problémů. Jednotlivec nemá šanci a dostává se do nebezpečí, proto je potřeba zesilovat organizovaný tlak. Proto rozšiřujeme řady našich členů a aktivně se zasazujeme o změnu nejen u voleb ale také svojí každodenní angažovaností!“

Je tu 16. hodina a velký den seniorského hnutí pomalu končí. Znovuzvolený předseda uzavírá jednání v pořadí 2. sjezdu Rady seniorů a delegáti se rozjíždějí do svých domovů. Mohou tak učinit s pocitem dobře vykonané práce.

František Vonderka ■

Foto: autor a Lenka Kaška

Připravoval cestu, která ale neprošla

Po komplikacích po operaci srdce zemřel 16. května 2013 český ekonom, prognostik a politik, Prof. Ing. Valtr Komárek, DrSc. Narodil se 10. srpna 1930 v jihomoravském Hodoníně. Na podzim roku 1939 se ještě ne desetiletému Valtrovi zhroutil svět. Dozvěděl se, že není synem svých rodičů, že je Žid a dříve nebo později odejde s transportem neznámo kam... Adoptivní rodiče ho však s nasazením vlastního života zachránili před smrtí v koncentračním táboře. Byli to předváleční komunisté a díky jim získal Valtr Komárek své levicové cítění, které ho neopustilo. Jeho rodiče zemřeli za druhé světové války v koncentračním táboře, Valtr Komárek byl zachráněn díky pěstounům a unikl holokaustu. Po válce se stal členem KSČ.

Vystudoval Ekonomický institut v Moskvě, v 60. letech 20. století působil ve Státní plánovací komisi i v ekonomické sekci politbyra ÚV KSČ. V letech 1964 až 1967 působil na Kubě jako poradce Ernesta Che Guevary. V roce 1968 patřil mezi ekonomy, kteří se podíleli na přípravě ekonomických reforem tzv. pražského jara. Od počátku roku 1968 byl generálním sekretářem Hospodářské rady ČSSR, v níž setrval do roku 1971, kdy byl pro své reformní postoje odvolán a převeden na Federální cenový úřad. Postupně se vracel na vyšší odborné posty. Od roku 1984 byl ředitelem Prognostického ústavu ČSAV, kde vytvořil tým zpracovávající návrhy možných změn, jehož členy a spolupracovníky už tehdy byli četní polistopadoví politici, jako například Václav Klaus, Tomáš Ježek, Vladimír Dlouhý či Miloslav Ransdorf.

Po listopadu 1989 Komárek dosáhl obrovské popularity. Celkem 44 let byl

členem komunistické strany, přesto si nemalá část veřejnosti přála, aby se stal prezidentem, což dokazovalo skandování „Komárek na Hrad“. Nakonec se jako reálnější možnost jevílo dosazení věhlasného ekonomy na post předsedy vlády.

Ani to se však nestalo a Komárek se musel spokojit s postem prvního místopředsedy vlády a předsedy Hospodářské rady. Dostal za úkol připravit ekonomickou reformu. Kvůli tomu se dostal s mnohými ekonomy, mezi které patřil napří-

klad i Václav Klaus do pře. Komárek nesouhlasil s jeho „šokovou terapií“ a s privatizací tisíců podniků během tak krátké doby. Ve vládě zastánců „šokové terapie“ tak pro něj nastaly těžké časy a on ztratil jistotu, že směr, kterým se dali, je tím pravým.

Po volbách v roce 1990 již do pravicové vlády nebyl zařazen a tak se rozhodl vrátit do Prognostického ústavu. Později ale cítil lítost nad tím, že se mu nepodařilo prosadit cestu, kterou považoval za správnou. Politiku však nakonec úplně neopustil. Poslancem Federálního shromáždění byl až do konce roku 1992, do voleb v roce 1992 už šel jako lídr ČSSD, kam vstoupil o rok dříve. Za ČSSD také před 13 lety neúspěšně kandidoval do Senátu, předloni se stal čestným předsedou strany. Loni v prosinci nicméně vyzval spolustraníky, aby podpořili prezidentskou kandidaturu Miloše Zemana.

(red) ■

Odešel další hrdina

Jeden z posledních žijících československých válečných letců Zdeněk Škarvada zemřel 11. května v Ostravě ve věku 95 let.

Zdeněk Škarvada se narodil 8. listopadu 1917 v Olešnici u Blanska. V roce 1938 se stal polním armádním pilotem a až do nacistické okupace létal u stíhací letky v Pardubicích. Se začátkem okupace Československa byl 31. března 1939 z armády propuštěn. Z okupované vlasti odešel a 29. července 1939 vstoupil do polského letectva v Deblinu, kde létal se svým kamarádem Josefem Františkem. Zúčastnil se polsko-německé války a následně padl do zajetí postupující Rudé armády. Po dlouhém pobytu v sovětské internaci byl

společně s většinou československých vojáků „vrácen“ a mohl odjet do Velké Británie. Tam byl přijat s hodností seržanta do RAF a po výcviku v červenci 1941 přidělen k 310. československé stíhací peruti. Při jednom z hlídkových letů nad mořem v okolí ostrovů Scilly musel 4. února 1942 kvůli poruše svého spítřiru vyskočit s padákem do ledových vln Atlantiku. Po několika hodinách ve vodě ho vylovila německá loď a zbytek války přežil v německém zajetí.

Následovala anabáze po evropských zajateckých táborech ukončená tzv. pochodem smrti o délce 1 000 kilometrů. Po únorové revoluci v roce 1948 byl přecházen do zálohy a perzekuován, částečně rehabilitován byl v roce 1965. V roce 2000 byl prezidentem republiky jmenován brigádním generálem.

Odešel jeden z posledních žijících hrdinů. Byl válečným veteránem, padl do zajetí a přežil pochod smrti. Zároveň prošel perzekucí, byl zbaven hodnosti a vyhozen z bytu a poté byl nucen vykonávat dělnické profese. Se vším se ale dokázal vyrovnat a razil heslo „Čím jsem byl v životě, tím jsem byl rád“. (red) ■

Dálkové vytápění: ano či ne?

Mnozí koneční spotřebitelé služby vytápění bytu nebo nebytového prostoru a služby poskytování teplé užitkové vody napojení na dodávku tepla z teplárny nebo předávací stanice zvažují, zda by nebylo lacinější si pořídit etážový kotel nebo jiný lokální zdroj tepla. Členové bytových družstev a vlastníci jednotek uvažují vybudovat si vlastní zdroje tepla. Motivem těchto snah je neustálé zdražování ceny dálkového tepla a víze nezávislosti spotřebitele na monopolním dodavateli. Tyto otázky stále častěji řeší i bytové poradny.

Přitom celý rozvoj centralizovaného zásobování teplem byl založen na principu vyrábět teplo spolu s elektřinou, což je z celospolečenského hlediska nejen cenově výhodné (využije se odpadní teplo), ale i ekologické, protože tento způsob využití primárního tepla obsaženého ve fosilních palivech je energeticky nejúčinnější (spotřeba paliv klesne) a na centrálním zdroji se dá dobře ohlídat dodržení emisních limitů škodlivin vypouštěných do ovzduší.

Situace je tedy paradoxní – lidé chtějí zdroje tepla decentralizovat a porušit tak zjevné výhody centralizace. Je tedy zjevné, že něco není v pořádku.

Vidina úspor

Chyba je podle názoru odborníků hlavně v očekávání, že decentralizace přinese finanční úspory. Lokální zdroj tepla vyžaduje vybudovat zcela novou infrastrukturu: kotelna, rozvody, vyvedení spalin, vyčištění spalin, odstraňování tuhých zbytků, jiné dimenzování radiátorů, nové tlakové vyladění rozvodů topné vody, obstarání paliva, nové regulační prvky atd. Původní centrální zdroj tepla se stane předimenzovaný, což zvýší cenu

tepla dosud napojeným spotřebitelům, protože fixní náklady na výrobu tepelné energie se nesníží a budou se rozpouštět do menší produkce tepla. Jakýkoliv zásah v centrálním zdroji (likvidace nepotřebné části kotlů a turbin apod.) dále navýší formou odpisů dodávkovou cenu tepla. Ztrá-

ty tepla v rozvodech se nesníží a budou představovat větší podíl na dodávce tepla z centrálního zdroje, což opět zaplatí konečný spotřebitel, tedy důsledky ponесou sousedé těch, kteří se odpojili.

Velké očekávání se vnaší do použití biomasy, jejíž spalování v menších kotelnách určených např. pro vesnici dosud napojenou na vzdálenou teplárnu přímo vybízí k přechodu na decentralizovaný zdroj tepla. Nikdo z plánovačů tohoto zvratu však nepomyslel na to, zda by nebylo možné stejné množství biomasy přimíchat do uhlí použitého v teplárně.

Výpočty efektivity mohou ukázat, že to vyjde mnohem laciněji než pořízení nové vesnické kotelny na biomasu. Navíc výroba biomasy zdaleka není zadarmo a mohlo by se v budoucnu stát, že podraží stejně jako energetické uhlí.

Vybudování jakéhokoliv lokálního zdroje tepla a přepnutí z dálkové dodávky je stavebním počinem, navíc vyžadujícím souhlas příslušného orgánu ochrany životního prostředí. Ten bude samozřejmě posuzovat záměr stavebníka z celospolečenského hlediska a nebude záměru logicky nakloněn. Otázkou ale je, zda tento orgán státu, který musí chránit celospolečenský zájem, ustojí vůči jinému orgánu státu – stavebnímu úřadu a nepodlehne silnému tlaku veřejnosti platit za teplo co nejméně.

Další překážkou realizaci záměru může být existence energetického generelu přijatého rozhodnutím krajských či místních samosprávných orgánů. Pokud stanovil povinnost každému podnikateli, který buduje podnik potřebující teplo, připojit se na existující soustavu centralizovaného zásobování teplem, těžko bude možné, aby orgán státního sta-

vebního dohledu vydal stavební povolení vlastníkovu bytových domů, který se chce od této soustavy odpojit a teplo pořizovat v místních lokálních zdrojích.

Vše pečlivě zvážit

Při zvažování všech okolností pro a proti je třeba zejména u posouzení ekonomické efektivity postupovat velmi obezřetně. Ceny komponent použité pro výpočet se mohou změnit, stejně tak podmínky pro bankovní úvěry atd. Proto je třeba vždy provést tzv. testy spolehlivosti, které všechna rizika přesnosti výpočtu

zohlední. Dnes už nepostačí vypočítat prostou dobu úhrady pořizovacích nákladů, která by stanovila počet roků, kdy se stavebníkovi vložené náklady provozními úsporami zaplatí. Použití výpočetní metody tzv. aktualizovaných hodnotových toků bude nezbytné. Stejně tak asi nebude moudré tyto složité výpočty zadávat firmě vybrané k realizaci záměru. Vlastník domu si jistě najde někoho nezávislého na výsledku posouzení záměru.

Další osud centralizovaného zásobování teplem a tím i jeho spotřebitelů je závislý na dostatku paliva. Dosa-

vadní teplárny spalující energetické uhlí vzhledem k dožívání dolů omezených moratoriem na územní limity zvažují své další počínání, protože reálný nedostatek paliva vede k jeho zdražování. Dovoz by byl ještě dražší. **Náhrada zemním plynem by byla krokem z bláta do louže a navíc plyn lze spalovat stejně efektivně v moderních lokálních zdrojích.** Zbývá biomasa. Její zdroje jsou také omezené a navíc nelze předpokládat, že celé odvětví rostlinného zemědělství bude na orné půdě pěstovat rychle rostoucí plodiny vhodné k přeměně na biomasu. **Budoucí nedo-**

statek biomasy by samozřejmě její cenu podstatně navýšil. Biomase jistě prodraží stále rostoucí náklady na její dopravu k místu spotřeby.

Zdá se tedy, že další osud centralizovaného zásobování teplem a tím i osud rodin spotřebitelů služby vytápění a služby poskytování teplé užitkové vody zřejmě visí na vyřešení dostatku primárních zdrojů tepelné energie, tedy na palivu a na jeho co nejúspornějším využití. To je ostatně i alfa a omegou státní energetické koncepce.

Ing. Karel HANAUER ■

bytová poradna Rady seniorů ČR Praha

Poradna pro práci s PC

Jak zrychlit starší počítač

Výrobci rok od roku představují výkonnější počítače a notebooky. Několik let staré sestavy ale i tak mohou odvést dobrou službu. Stačí je vylepšit správnými komponenty a pomocí speciálních programů je udržovat v dobré kondici.

Největší slabinou starších počítačů je zpravidla nedostatek operační paměti RAM. Na tu kladou nové operační systémy i programy stále větší nároky. Mnoho starších sestav má k dispozici méně než 1 GB paměti. Přitom další 4 GB se dají pořídit už za 500 Kč. Cena se řídí podle použitých pamětí. Některé jsou i dražší, ale pro práci s PC vyjdou vždy levněji než nová sestava. Před koupí je nutné ověřit, jaký typ paměti je v notebooku nebo PC používán a zda je na základní desce volný slot po přidání dalšího modulu či zda bude nutné původní paměť nahradit. Informace o základních deskách obsahují i údaj o maximální velikosti paměti RAM, kterou deska podporuje. Protože je mnoho druhů pamětí, je nutné zjistit přesně, jaký druh je používán v našem PC. K tomuto zjištění nám pomohou programy pro podání informací o hardware našeho počítače. Těchto programů je mnoho. Zmíním se o jednom, který má tu výhodu, že má malou velikost a jeho činnost nezatěžuje procesor PC. Najdeme ho opět, jako mnoho dalších, na adrese www.slunecnice.cz a program nese název **EVEREST Home Edition 2.20**. Je to výborný nástroj na diagnostiku počítače, který je nabízen jako Freeware, tedy zdarma pro nekomerční použití.

Tento program dokáže zjistit a vypsat, jaký má váš počítač procesor, jaké má a používá RAM paměti, jaká je grafická karta a tak dále. To vše je přehledně ve výpisech, které lze exportovat i ve formátu HTML. EVEREST Home Edition poskytuje obsáhlé informace o hardwaru, a to včetně odkazů na stránky výrobce pro vyhledání nejnovějších ovladačů, informací o přetaktování procesoru, o nainstalovaném softwaru a systémovém nastavení. Dále také zobrazuje teploty

a jiné údaje z čidel na procesoru, grafické kartě, pevném disku a jiných zařízeních.

Po spuštění programu vás přivítá úvodní obrazovka s vyobrazením základních komponent počítače, uspořádaných do obecných celků. Po kliknutí na požadovanou součást se otevře okno, ve kterém

jsou nabízeny dílčí zařízení, o kterých chceme informace.

Pro rychlejší chod sestavy je vhodné PC i pravidelně čistit. Řeč ale není o usazovaném prachu, ale o nepotřebném počítačovém smetí, které se do počítače ukládá při brouzdání po internetu či při otevírání příloh z emailů. Takzvané dočasné soubory (tmp) totiž počítač sám nikdy nemaže. Po pár měsících práce přitom tyto zbytečnosti zabírají na disku klidně i několik GB prostoru. Pozor ale, abychom nesmazali soubory potřebné. Vymést z operačního systému toto přebytečné smetí dokážou zdarma dostupné programy tak, aby byl počítač zase jako nový. Chytřejší programy navíc dokážou pracovat i s registry, což je v podstatě řídicí jednotka Windows. V ní se ukládají důležité instrukce jednotlivých aplikací, ale i jejich chyby – a právě chyby mohou PC sestavu výrazně zpomalit.

Setkal jsem se i se sestavou, kde ve snaze o co nejbezpečnější provoz uživatel nainstaloval několik antivirových programů. To může znatelně zpomalit činnost PC. Takže necháme pouze jeden antivirový program, je však nutná jeho pravidelná, nejlépe automatická, aktualizace.

Zdeněk HŘEBEK ■

Práce v předčasném důchodu

Všude slyším, že při předčasném starobním důchodu člověk nemůže pracovat, aby si k důchodu něco v dnešní době aspoň přilepšil, že by o něj přišel. Je to pravda? Není při něm povolena žádná výdělečná činnost?

Karel O., Přerov

Zákon č.155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, v § 37 odst. 2 skutečně stanoví, že výplata starobního důchodu, na který vznikl nárok podle § 31 (tzv. předčasný starobní důchod), nenáleží do dosažení důchodového věku, pokud je vykonávána výdělečná činnost nebo je poskytována podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci. Důležité je však k tomu dodat, že uvedenou výdělečnou činností, která v souběhu s výplatou předčasného starobního důchodu je nepřípustná pod sankcí zastavení výplaty důchodu, se rozumí dle § 27 zákona výdělečná činnost osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. a) až l), v) až x) a v § 5 odst. 2 a 3 vykonávaná v rozsahu, který zakládá účast na nemocenském a tedy i na důchodovém pojištění. Těmito osobami účastnými nemocenského a tedy i důchodového pojištění jsou při splnění podmínek stanovených zákonem o důchodovém pojištění především zaměstnanci v pracovním poměru.

Předčasný starobní důchod přitom nenáleží po dobu souběžného výkonu jakékoli výdělečné činnosti zakládající účast na důchodovém pojištění i když by tato výdělečná činnost byla sjednána na velmi krátkou dobu a byly by v ní dosahovány relativně velmi nízké pracovní příjmy.

Kdy tedy lze při předčasném starobním důchodu před dosažením důchodového věku pracovat nebo být jinak výdělečně činný a nepřijít o výplatu důchodu? Jde o tyto výdělečné činnosti vykonávané v rozsahu, který nezakládá účast na pojištění:

- činnost vykonávaná na základě dohody o provedení práce do dosažení příjmu 10 000 Kč za měsíc u jednoho zaměstnavatele (sociální pojištění se platí z příjmu až od 10 001 Kč měsíčně, při kterém je občan již účasten důchodového pojištění). Rozsah práce na základě dohody o provedení práce může být podle zákoníku práce maximálně 300 hodin za rok u jednoho zaměstnavatele,

- činnost vykonávaná na základě dohody o pracovní činnosti při odměně do 2 499 Kč měsíčně (sociální pojištění se platí až z odměny stanovené podle smlouvy od 2 500 Kč, při níž je již občan účasten

nemocenského a tedy i důchodového pojištění). Rozsah práce u dohody o pracovní činnosti může být podle zákoníku práce až polovina normální pracovní doby,

- samostatná výdělečná činnost, při níž nebylo dosaženo tzv. rozhodné částky a

- zaměstnání malého rozsahu (ust. § 7 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění), jestliže v kalendářním měsíci nebylo dosaženo rozhodného příjmu 2 500 Kč, ale nejvýše příjmu 2 499 Kč.

V souvislosti s účinností nového zákona o nemocenském pojištění se od roku 2012 změnila u zaměstnání malého rozsahu podmínky. Hranice rozhodného příjmu se zvýšila z 2 000 Kč v roce 2011 na 2 500 Kč v roce 2012. K tomuto navýšení rozhodného příjmu došlo vyhláškou č. 286/2011 Sb., o výši všeobecného vyměřovacího základu za rok 2010, přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za rok 2010, redukčních hranic pro stanovení výpočtového základu pro rok 2012 a základní výměry důchodu stanovené pro rok 2012 a o zvýšení důchodů v roce 2012.

Zaměstnáním malého rozsahu je tedy zaměstnání, jehož sjednaná částka příjmu činí nejvýše 2 499 Kč (je nižší než 2500 korun) nebo není sjednána vůbec. V takovém případě, kdy není příjem se zaměstnancem předem sjednán, bude zaměstnanec nemocensky a tedy i důchodově pojištěn pouze v měsících, ve kterých jeho příjem dosáhne alespoň 2 500 Kč (dalšími podmínkami pro vznik účasti na nemocenském a tedy i na důchodovém pojištění je, že zaměstnanec vykonává za-

městnání na území České republiky a jeho zaměstnání trvalo nebo mělo trvat alespoň 15 kalendářních dnů).

Přiznání předčasného starobního důchodu je definitivní a brání vzniku nároku na řádný starobní důchod. Znamená to, že poživatel předčasného starobního důchodu nemůže požádat při dosažení důchodového věku o přiznání řádného starobního důchodu, protože jeho přiznání v tomto vylučuje nárok na řádný starobní důchod podle § 29 (§ 31 odst. 3 zákona).

Ode dne dosažení důchodového věku se posuzují podmínky pro výplatu předčasného starobního důchodu obdobně jako u řádného starobního důchodu přiznaného podle § 29 zákona č.155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. Tzn., že výplata tzv. předčasného starobního důchodu přiznaného podle § 31 zákona po dosažení důchodového věku náleží za stejných zákonných podmínek jako v případě řádného starobního důchodu. Poživatel předčasného starobního důchodu může bez omezení v souběhu s výplatou předčasného starobního důchodu vykonávat jakoukoliv výdělečnou činnost, tedy i tu, která zakládá účast na nemocenském a tedy i na důchodovém pojištění.

Jde-li o zaměstnání v pracovním poměru nebo na základě dohody o pracovní činnosti, nemusí již tento právní vztah být ani sjednán na dobu určitou nejvýše na dobu jednoho roku, jak tomu bylo do konce roku 2009. Jeho pracovněprávní vztah může být sjednán i na dobu neurčitou (tzv. trvalý pracovní vztah).

Rovněž může poživatel předčasného starobního důchodu po dovršení důchodového věku vykonávat výdělečnou činnost bez pobírání starobního důchodu nebo invalidního důchodu třetího stupně invalidity, stejně jako ten, kdo má nárok na řádný starobní důchod. Je to prakticky jeho jediná možnost, jak dosáhnout zvýšení přiznaného předčasného starobního důchodu. Procentní výměra důchodu se mu tak zvýší za každých 90 kalendářních dnů této výdělečné činnosti o 1,5 % výpočtového základu.

JUDr. Zdeněk HÁJEK ■

SUDOKU

Uveďte součet čísel z označených políček

		6						7
		3			6			
4	5				3			6
8				3	1		9	
		1	2		9			
9	3	2	7		5			
					2	9	3	
	4			6	7			1
1								

Výherci našich soutěží

Správné řešení z minulého vydání: **SUDOKU**: (součet čísel je 15) Josef Kalina, Bystřice pod Hostýnem, **ANNABIS** (odpověď c: Palackého univerzita Olomouc) dárkové balíčky dostanou Božena Šturcová, Hana Johanisová a Ludmila Staňková (všechny z Prahy), Marta Vaňová z Olomouce a Josef Drahoš z Brna. **DECHOVKY** (správná odpověď zní agentura Briva) a volňásky na festival v Praze dostanou Hana Novotná z Nového Boru, Anna Crhonková z Aše a Jiří Peřina z Dobříšovic. V závorkách jsou správné odpovědi.

Výhra s osobností

Uvádíme opět několik známých českých osobností, které spatřily světlo světa v měsíci červnu. Můžete vyhrát unikátní CD, pokud nám napíšete, v čem či jak se tyto ženy a muži proslavili.

4. června 1853 – Karel Haak, **6. června 1913** – Jiří Hájek, **7. června 1928** – Vlastimil Hašek, **8. června 1893** – Marie Pujmanová, **9. června 1923** – Milena Müllerová, **14. června 1913** – Beno Blachut, **19. června 1918** – Zbyněk Žába, **24. června 1913** – Jan Kubiš, **29. června 1793** – Josef Ressel, **30. června 1923** – Karel Bubeníček.

Správné řešení z minula: Josef Kohout – hudební skladatel a loutnista; Antonín Čermák – americký podnikatel a politik českého původu, starosta Chicaga; Antonín Josef Zima – český spisovatel, buditel, knihtiskař; Vilém Mrštík – spisovatel, dramatik, překladatel, literární kritik; Anny

Ondráková – filmová herečka; Hana Cavallarová – operní pěvkyně; Miki Volek – rockový zpěvák a skladatel; Jiřina Švorcová – divadelní a filmová herečka, prokomunistická politička; Karel Klapálek – armádní generál, člen čsl. legií v Rusku, účastník zahraničního protinacistického odboje; Václav Vladivoj Tomek – historik, politik, pedagog.

Hudební CD dostane Milada Švecová z Tachova. Na odpovědi z tohoto vydání čekáme do 20. června.

■ Hrdina od Tobruku generál Karel Klapálek

Kdo pojede k moři do Řecka

Jarní kolo soutěže o řecké moře je ve finále. V pondělí 20. května jsme za přítomnosti majitelky CK LOTOS provedli losování ze všech správných odpovědí, které přišly ve čtyřech soutěžních kolech. Správné odpovědi (uvádíme postupně) byly: 1) Nejvyšší řeckou bohyní byla Héra, manželka všemocného Dia; 2) Zakladatelem olympijských her byl podle pověsti řecký bůh Hérakles; 3) První novodobé olympijské hry se konaly roku 1896 v řeckých Athénách; 4) Společnost DAF Trucks N.V., součásti svých světově proslulých luxusních autobusů s dvoufázovou klimatizací (používá je i CK LOTOS) vyrábí v holandském Eindhovenu a v begickém městě Westerlo.

Celkem přišlo přes 650 správných odpovědí. Z nich bylo vylosováno deset finalistů. Lístky s jejich jmény byly znovu vloženy do losovacího koše a z něho se pak losoval výherce. Stala se

jím **paní Václava Moudrá z Hradce Králové**. K řeckému moři do Stavrosu na Chalkidiki pojede v termínu od 18. do 29. 6. 2013.

Blahopřejeme! Vylosovali jsme i náhradníka pro případ, že by paní Moudrá nemohla jet a výhru odřekla.

Zájemci o moře nemusejí zoufat. CK LOTOS nám nabídla ještě jeden pobyt a to v termínu od 7. do 20. 9. 2013. Soutěž o tento pobyt bude tentokrát dvoukolová a začne už v červencovém vydání Doby seniorů. Tak si ho nazeptejte zajistit!!!

(red) ■

Kniha o Seifertovi

Kniha vznikla tak, že „sepisovatel“ Vráťa Ebr po dobu tří let skromně postupně žádal známé osobnosti o krátké příspěvky či několikařádkové poznámky, týkající se našeho básníka. První, kdo napsal své vyznání, byl herec Ladislav Chudík. K němu se pak přidali Pavlína Filipovská, Gabriela Vránová, Ondřej Suchý, Petr Jančařík, Jiří Vala, Radim Uzel, Václav Větvicka, Karel Benetka, Oldřich Kepka, Alois Volkman, Jan Petránek, Olga Čuříková, Jaroslava Panýrková, Zuzana Malěřová, Jan Cimický, Ivan Svatoš, manželé Eva a Josef Hruběšovi, Zdeněk Thoma, Jaroslav Čvančara, Zora Jandová a opravdu desítky dalších.

Knihu s fotografiemi Jiřího Všečky a Josefa Žáka vydalo známé pražské nakladatelství BVD. Prezentace se uskuteční 4. června – úterý v 19.19 hodin v Salmovské literární kavárně, Salmovská 16. (u Karlova nám.). Pozvanými na toto setkání jsou Gabriela Vránová, Marie Chrobáková, Jiří Klem a Josef Žák. Není ale vyloučeno, že přijdou jako účinkující hosté i někteří další, kteří do knihy *Jaroslav Seifert v mozaice postřehů jeho přátel* rovněž přispěli a dosud svou účast nepotvrdili. Součástí prezentace knihy bude samozřejmě i autogramiáda autora a všech přítomných spoluautorů.

(red) ■

Co nám vzkazuje Desatero

6

Cti otce svého i matku, abys byl dlouho živ a dobře se ti vedlo na zemi, kterou ti dává Hospodin, tvůj Bůh. (5 M 5,16) Tady musím přiznat, jak se mění můj pohled na život, vždyť ještě coby rozjívěný kluk jsem nemohl dlouho pochopit, proč Pán Bůh straní rodičům, když je přece jasné, že tihle dospěláci jsou divní patroni a já, až dorostu, určitě jako oni nebudu, ale s léty jsem ten názor upravoval a měnil, a teď vítám páté přikázání jako velké požehnání. Po zkušenostech, co jsem získal doma i při práci s dětmi, vím, kolik existuje linek bezpečí, nadací a fondů na ochranu práv dítěte, a je to jistě správné, ovšem na druhou stranu dávám za pravdu těm, kteří léta marně volají po spolku na ochranu týraných rodičů, a v tom já vidím důkaz Boží moudrosti, že v Desateru je ta-

hle ctnost zakotvena jako svatá povinnost.

Vlastně jde o první přikázání z druhé desky. Zatímco na té první se hovoří o povinnostech člověka k Hospodinu, druhá kamenná deska upravuje mezilidské vztahy, mezi nimiž se na prvním místě řeší vztah laskavých rodičů a poslušných dětí.

Děti mají mít v úctě své rodiče. Nemají je uctívat, zbožňovat ani slepě a bezhlavě poslouchat, ale ctít, uznávat a milovat, což tedy jednoduché není a určitě si taková úcta zaslouží malé zamyšlení.

Často se mě děti ptají, zda mají ctít i názory nevěřících rodičů, a to je nečekaně závažný problém doby moderní, dřív nepříliš vídaný, jasnou odpověď však nacházíme v evangeliu, kde Pán Ježíš říká – Ten, kdo činí Boží vůli, je můj bratr, sestra a matka – (Mk 3,31). Boží vůle stojí

i nad rodinnými pouty, Bůh sám je Otcem všech svých dětí, jeho tedy máme ctít především a v odlesku té svaté úcty stojí i naši milí rodiče, jak je psáno ve Skutcích apoštolů – Boha musíme poslouchat více než lidi (Sk 5,29).

Stejně tak se odvolávám na páté přikázání, když mi někdo v návalu sdílnosti přizná, že je sice nevěřící, ale jeho maminka prý byla v církvi, on už tedy ne (!), a taky nic bližšího o duchovním životě neví; pak se ho ptám, jestli ctí svou matku a zda by v té úctě neměla být zakotvena poctivá snaha následovat rodiče i ve víře a hledat podle jejich příkladu do království nebeského vlastní klíče, aby se nám všem na zemi dobře vedlo, pěstitelé svobody a rodinné pohody.

ThDr. Jan SCHWARZ ■

Slova versus skutky

Ustanovení desatera a společenská praxe se navzdory slovům o morálních hodnotách mohou velice lišit. A to dokonce v podání soudců!

Ukázkovým příkladem je případ matky, která se musela domáhat spravedlnosti až u Ústavního soudu, když ke svému synovi dala do úschovy svoje peníze z prodeje společné nemovitosti a ten jí pak odmítl peníze vydat, protože ho o ně požádala až po uplynutí dvouleté promlčecí lhůty. Podle obecných soudů sice došlo k nezákonnému obohacení, avšak žalobě nelze vyhovět s ohledem na promlčecí lhůtu. Situaci musel napravit až Ústavní soud. Ten ve

svém rozhodnutí uvádí, že bylo nadmíru žádoucí, aby právě v tomto konkrétním případě, kdy jde o posuzování projevu vůle a obsahu závazkového vztahu mezi matkou a synem, bylo přihlédnuto k tomu, že výkon práva nemůže být v rozporu s dobrými mravy, tak, jak stanoví § 3 občanského zákoníku. Právní stát nemůže fungovat bez předpokladu obecně vyžadované míry poctivého jednání mezi lidmi. Rodina a vztahy mezi rodiči a dětmi jsou prostředím, kde se dobré mravy, jako poctivost, čestnost, vzájemná úcta a zejména úcta k rodičům,

musí nejen předpokládat, ale hlavně formovat a důsledně vyžadovat. Ústavní soud je přesvědčen, že právě v rodině, jako základu společnosti, se musí dobré mravy kultivovat a orgány veřejné moci, soudy zvláště, k tomu musí svými rozhodnutími přispí-

BABI, DNES LIDI MÍSTO V BOHA VĚŘÍ SPÍŠ V MAMONĚ.

vat. Pojem „dobré mravy“ nelze vykládat pouze jako soubor mravních pravidel užívaných jako korektiv či doplňující obsahový faktor výkonu subjektivních práv a povinností, ale jako příkaz soudci rozhodovat v souladu s ekvitou (haec aequitas suggerit ...“), což ve svých důsledcích znamená nastoupení cesty nalézání spravedlnosti. Ale nejde jen o spravedlnost. Proti dobrým mravům jsou i takové úlety jako byl předvolební „hit“ Přemluv bábu...

(red) ■

Potřebná výměna zkušeností

Zasedání Evropské Asociace pro starší generaci (EURAG) se zúčastnili i tři zástupci ČR: autoři článku, zastupující RS ČR a SDČR a rovněž ing. Dana Steinová, generální sekretářka EURAG. Setkání 22 zástupců Evropských států hostila Lucemburská organizace seniorů AMIPERAS ve svém sídle v Luxembourg 19. a 20. dubna. EURAG, který loni oslavil 50 let svého trvání, zastřešuje a integruje činnosti národních organizací pro seniory a současně je partnerskou organizací Evropské unie. Zasedání mělo na programu horká témata z jednotlivých států. V překvapivě jednotě projevů se ukázalo, jak blízké jsou si vzájemně starosti seniorů jednotlivých národních států. Diskutovalo se sociální postavení, vyplývající z ekonomického zajištění

■ Dům AMIPERAS, sídlo organizace Lucemburských seniorů.

Čeští zástupci vystoupili s příspěvky na téma zdravotní péče (P. Kalvach) a sociální podmínky českých důchodců (M. Vajs). V obou případech poukázali na neúnosné antisociální kroky, kterými České vládní orgány přetěžují životaschopnost staré generace. Ukázali tabulky narůstajícího podílu služeb ve zdravotnictví, které – v rozporu s principem solidarity – jsou stále více financovány z prostředků postiženého. Vyslovili nezbytný požadavek, aby služby ve zdravotnictví, jakož i v sociálním bydlení byly koncipovány na solidárním pochopení pro křehkou biologickou i ekonomickou situaci starých lidí. O příspěvcích se intenzivně diskutovalo a dostalo se jim plného souhlasu všech účastníků.

seriózní společnosti poskytují. Ve Velké Británii např. průměrná týdenní penze činí 340 liber (kolem 10 000 Kč), ale medián těchto penzí je pouze 260 liber (kolem 7 800 Kč). Znamená to, že polovina lidí žije s penzí pod úrovní mediánu, a průměr je vytažen vzhůru menší skupinou důchodců, kteří mají důchody vysoce nadprůměrné. Britský senior má od 65 let bezplatný autobus po celé zemi, jakož i tramvaje a metro ve městech. Od 75 let má bezplatný příjem televize a rozhlasu. Každý důchodce má příspěvek na zimní otop ve výši 240 liber za sezónu a samozřejmě (to ve shodě se všemi občany) bezplatné zdravotnictví.

Zajímavé byly i mnohé další náměty. V Německu se např. vytvářejí organizované skupiny tzv. sousedské pomoci pro případ nemoci, potřebného úklidu, nebo zdravotního dozoru nad handicapovanou osobou; dále pomoci při nákupech a podobně. Mnohá města vytvářejí sociální struktury, které umožňují založit spolupráci rodin s dětmi s dozírajícím důchodcem.

Hlavní dojem, který si delegáti odnesli je, že EURAG nabírá na akceschopnosti; jeho slovo v Evropských orgánech sílí. Ve shodě s nedávným článkem ing. Hemzala v Době seniorů je patrné, že účinnost mohutné seniorské populace dovoli brzy vystoupit se všemi požadavky na společnost rasantně a že není žádný důvod dopouštět vulgární existenční vyřazování starých lidí na okraj společnosti.

Pavel KALVACH, Miloš VAJS ■

Foto: P. Kalvach

■ Domov důchodců v Lucemburku.

(důchody), bydlení – s cestami, jak zajistit adekvátní komfort za přijatelné ceny, strategie společnosti, čelící osamělosti důchodců, programy zdravého a aktivního stárnutí, zastoupení seniorů v komunitních a politických orgánech nebo násilí na seniorech versus zdravě koncipované několikagenerační rodiny. Probíraly se penzijní systémy v Evropě a míra benefitů, kterou poskytují morálně vyspělé společnosti.

Debaty dospěly ke společnému přesvědčení, že schopnosti seniorů, jejich profesionální i společenská zkušenost a morální kredity nejsou dosud ve většině států doceněny. Dokonce i k tomu, že v řadě států jsou lidé nad 65 let nepřipustně ignorováni, nevkusnými ekonomickými zákony často vyřazováni ze společnosti a dotlačeni až na kraj bída a zoufalství.

■ Čeští delegáti M. Vajs (vlevo) a P. Kalvach (vpravo) během pobytu oficiálně pozvali prezidenta EURAG (uprostřed) na 2. sjezd RS ČR

Jednání poskytlo vzácnou příležitost porovnat si životní podmínky důchodců v jednotlivých státech. Netvrdíme, že se chceme srovnávat rovnou s nejbohatšími státy v absolutních číslech. Zajímavá je však proporce ohleduplnosti a solidarity, kterou

POMŮCKA: ACA, EMMA, NL, PHALÉ- NE, RSM, UL	ZPĚVOHRA	1. DÍL TAJENKY	SOLMIZAČNÍ SLABIKA	HORSKÝ SKŘÍTEK	ŘÍDIT	MILÁNSKÝ FOTBALO- VÝ KLUB	CHEM. ZN. TELURU		PROMĚNĚ	ZÁKRUT ŘEKY	MPZ NIZOZEMÍ	KELT	OCHUTIT SOLÍ		AROMA- TICKÉ KORENÍ	RUSKÁ ŘEKA	DRUH ŠVÁBA	3. DÍL TAJENKY	ZNEČIŠTO- VAT VODU
SLAVNOST- NĚ PROŽÍT								AFRICKÁ ŘEKA						BÝVALÁ RUSKÁ PONORKA					
PLEMENO PSA								ODEZVA DRUH BAVLNĚNÉ LÁTKY						ŘEČ POTOMEK					
INICIÁLY PĚVKYNĚ URBANOVÉ			CITOSLOVCE TIŠENÍ ŘÍMSKÝCH 1504				OTEVŘENÉ TOPENISTÉ PRAŽSKÝ ŽELEZÁŘ				TÝKAJÍCÍ SE LOSA NEMOTORA					DVORANA NÁČRT			
MPZ SAN MARINA				MĚSTO OKRESU LITOMĚŘICE STUPEŇ								TÝRÁNÍ VINIKA SKUČET					INICIÁLY IMITÁTORA IZERA VTIP		
SMRTELNÁ NEMOC					SUROVÁ NAFTA POVZDECH- NUTÍ				VLASTNÍ PRVNÍ ŽENĚ NÁDOBA U STUDNY						ŘEHTAT ZÁRODEK RYBY SLOVENSKY				
	NEHLUČNÁ MÍSTA MLÁDE OSLA					INICIÁLY FOTBALISTY ROSICKÉHO PATŘÍCÍ IVĚ			OČISTIT VODOU INIC. HER. LAURINOVÉ					I TENTO SKLAD NA OBILÍ					OBALY KORENÍ
PŘIJMOUT ZA VLASTNÍ							DŽEZOVÝ ZPĚV PERSONIFI- KACE SMRTI						VRUBOUN POSVÁTNY PRÁZDNO						
SPORTOVNÍ KLUB ZKR.			SHLUK LIDÍ MALÉ DÍTĚ HOVOR.				STYL CIZÍ ŽENSKÉ JMÉNO					INFEKČNÍ ZÁRODEK NEMOCNICE S POLIKLIN.				STAV BEZ SVĚTLA STUDENT- SKÁ JÍDELNA			
POVRCHOVÝ DŮL				LISTNATÝ STROM PRUŽORY VE STĚNĚ				ZAŘÍZENÍ U MOŘE PŘEDPONA ŠLECHTICŮ									INICIÁLY TENISTY LENDLA SPZ PRAHY		
EVROPSKÁ MĚNA					ČIVA DÍLČÍ VÝKON					HL. MĚSTO NORSKA 4. DÍL TAJENKY					ČÁROVÉ KODY ČÍSLOVKA ŘADOVÁ				
	ČESKÁ ZNAČKA PRAČEK	NEJVYŠŠÍ KONT. ÚŘAD 2. DÍL TAJENKY				ČÁST HMOTY MON- GOLSKÝ PASTEVEC				INIC. HERCE NAROŽNEHO NÁHLÝ ZVRAT				OBUTÍ AUT ZNAČKA CIGARET					ČESKÁ KNĚŽNA
KOSMETICKÝ PŘÍPRAVEK							DUCHOVNÍ BARVA V KARTÁCH						VZNEŠENÉ OTÁZKA 6. PÁDU						
OLYMPIJSKÝ REKORD ZKR.			SRDEČNICE KREVŇÍ TRUBICE					MPZ SLOVINSKA TÝKAJÍCÍ SE STAVU					ZNAČKA VYSAVAČŮ ČES. AUT. ZÁVODNÍK				INIC. HER. MUTOVÉ TĚLOCVIČNÁ POLOHA		
ČÁST SKOTSKÉHO JMÉNA				NAROZEN ZKR. HEYERDAH- LUV CLUN				SMOTANÝ ANGLICKÝ ŠLECHTICKÝ TITUL								BÝV. SVAZ MLÁDEŽE PĚSTITEL HROZNŮ			
PACH					ZÁVĚT FÁZE MĚSICE										PRÁVA ODPORU UMYVADLO HOVOR.				
	JM. TENISTY LENDLA SYMBOL LÁSKY					ZNAČKA AUTA STISKACÍ KNOFLIK					ZNAČKA MILIGRAMU INIC. HERCE CRUISE			OBVATEL- STVO ZELENÉ PLOCHY				ODLIŠNÝ	BÝT VE VZPŘÍMENÉ POLOZE
ASISTENČNÍ SLUŽBA				OBCHODNÍ DŮM ZKR. LAŤ			TRHAT ZÁPADOČEŠ- KÁ UNIVER- ZITA ZKR.					ZNAČKA LYŽÍ ELEKT. PO- ŽÁRNÍ SIG- NALIZACE					INIC. HERCE SOMRA PŘÁDNÁ ROSTLINA		
MOJI			PEVNOST KOLIZNÍ NORMA ZKR.				VESNICE MN. Č. OBYVATEL IRSKA						UVRHNOUT OBRNĚNÝ TRANSPOR- TÉR ZKR.						
MALÉ OJE					UČEBNÍ LÁTKA						PONIŽENÁ								
ČESKÝ REŽISER FILIP ???					POSEL						FILMOVÁ HVĚZDA					KOVOVÝ SPOJ			

Vyhráli s Dobou seniorů!

Správné řešení z květnového vydání DS: **Je to na dlouho.** Správně luštili a štěstí při losování ze všech správných odpovědí měli Hana Lubasová z Liberce, Hana Mahdalová z Preštic, Milan Kubina z Ostravy–Poruby, Jana Sluková z Vesce a Josef Procházka z Ivančic. Všem blahopřejeme. Dostanou knižní dárky od sponzora naší křížovky na str. 14, kterým je pražské vydavatelství Enigma. Vydává i oblíbený časopis Křížovky pro každého. Na řešení křížovky z této Doby seniorů čekáme na známých adresách (viz také tiráž na str. 2) do 20. června.

Vážení čtenáři,

křížovky pro Vás připravuje redakce čtrnáctideníku Křížovky pro každého.

V tomto měsíci od **11. a 25. června** na novinových stáncích.

Ohřivali klouby v termální vodě

Na počátku letošního roku jsme se na schůzce našeho neformálního sdružení Uničovští senioři domlouvali, do kterých míst naši členové v letošním roce zamíří za poznáním. Se zajímavým a hlavně podnětným a s uznáním přijatým nápadem přišla paní Jarмила Rábová, která má na starosti organizaci zájezdů: „Víte, letošní nepříznivá zima se na našem zdraví moc podepsala a naše klouby, a vůbec všechny naše kosti, potřebují teplou termální vodu. Udělejme zájezd do Velkého Mederu na Slovensku, kde takové vody mají hojně.“

S tímto skvělým návrhem všichni členové výboru souhlasili a ihned jsme se

prvé. Pod střechou jsou dva velké bazény a jeden je spojený s venkovním, bazén pro rodiče s dětmi je rovněž propojený s venkovním. U jednoho z bazénů tak trochu bokem kraluje velký tobogán, který během našeho pobytu vyzkoušely i paní Karla a Štěpánka. Samozřejmostí bylo i příjemné, a zdraví prospěšné, posezení ve velké „vířivce“ pro devět osob. A jaká byla

**Náš tip
na výlet**

domluvili na termínu. Za termální vodou pojedeme mimo hlavní sezónu, kdy tam není tak plno a nenastala ještě sezóna „horká“. Termální voda má přece své kvality po celý rok.

Nastal den D a čtyřicet šest seniorů se vydává na cestu za posílením svého zdraví do zmíněného Mederu. Cestou jsme se o městech a krajině, kterými jsme projížděli, dověděli mnoho zajímavého od Pavla Kejvala, který svoje průvodcovské povídání doplňoval i mnohými veselými průpovídkami a vtipy.

Po příjezdu do Mederu, což bylo půl hodiny před polednem, jsme se ubytovali, dostali informace o vstupném a podobně, a většina z nás rychle a bez vybalení odešla ponořit se do termální vody. S nádhrou a velikostí areálu jsme byli nadšeni, zvláště ti účastníci, kteří jej uviděli po

teplota vody? Její teplotu nám ukazovaly senzory a činila od 35 do 39 stupňů Celsia.

Čtvrtý, tedy poslední den pobytu, jsme již odjížděli zpět do svých domovů. Cestou nás čekalo zastavení v Gabčíkově, abychom si prohlédli mohutné vodní dílo na Dunaji, které Žitný ostrov zbavilo velkých jarních záplav. Dále jsme pokračovali přes Komárno a jen několik kilometrů od cesty našeho cíle, Bratislavy, jsme na rakouské straně napočítali okolo sto třiceti větrných elektráren. V samotné Bratislavě jsem si prohlédli bratislavský hrad a slovenskou sněmovnu. Následovala prohlídka katedrály svatého Martina se vzácnými církev-

ními relikviemi. Po její prohlídce jsme se cestou do středu města seznámili s mnoha historickými stavbami. Následoval odjezd na Děvín a tady se jedna početná skupinka vydala na jeho prohlídku a druhá část si šla seznámit se soutokem Moravy s Dunajem. Na pravém břehu Moravy nás zaujal tvarem neobvyklý památník,

který vypadá jako by jej zasáhly dávky střel ze samopalu. Památník je věnovaný obětem totality a jsou na něm zaznamenána jména mnoha desítek mužů, kteří překonáním obou řek se rozhodli odejít za svobodou na Západ. Při jejich odvážném přechodu však byli zaskočeni tehdejšími strážci hranic a jejich životy ukončila

střelba ze samopalů.

Zájezd se nám vydařil a paní Konečná, která letos oslaví hezkých 83 let řekla, že by se s chutí do Mederu za nějakou dobu opět ráda vrátila. Myslím, že podobný názor měli i všichni ostatní, byť ho jako ona neřekli nahlas. Opravdu, Velký Meder lze všem jen doporučit...

Jan BURIAN

Foto: autor

Za celý svůj život považuji divadlo

Tak odpovídá populární herec Rudolf Jelínek (78) na otázku, zda se cítí být spíše divadelním či filmovým hercem. I když zároveň dodává, že i před kamerou stál ve více než šedesáti rolích a popularitu spíše než divadlo přináší film či televize.

■ *Vzpomenete na svou první roli?*

Začínal jsem v Kutné Hoře, jako žák klášterní mateřské školky jsem získal svou první hereckou příležitost. Hrál jsem prince v Šípkové Růžence. Měli jsme tenkrát k obědu vepřové ledvinky, po kterých jsem dostal žaludeční obtíže, a tak jsem neustále odbíhal. Na to se nedá zapomenout. Za pár let nato jsem byl jako aktivní skaut vybrán do role Mauglího v ochotnické inscenaci Kniha džunglí. Byla to moje první velká role a také tenkrát jsem nervozitou onemocněl – sotva jsem odehrál premiéru. S kutnohorskými ochotníky jsem pak hrál v mnoha rolích, dokonce jsem se naučil hrát i na violoncello a na trubku a při slavnostních průvodech jsme při významných svátcích pochodovali s šestnáctičlenným sborem fanfár ulicemi Kutné Hory.

■ *Kdo vás „postrčil“ k tomu, abyste zkusil herectví studovat?*

Pan profesor Znojenský z kutnohorského gymnázia. Byl duší kultury na gymnáziu, pořádal literární pásma, večery poezie. Jeho velkou láskou bylo loutkové divadlo a já jsem v něm velmi rád účinkoval. Pan profesor mi navrhl, ať zkusím zkoušky na DAMU a já ho nakonec poslechl. V ročníku se mnou studoval i výtečný herec, dabér, skvělý komik a imitátor Dalimil Klapka, Antonín Hardt, pozdější ředitel Karlínského divadla, Jana Werichová, Jiřina Bohdalová, která se k nám připojila po mateřské dovolené a s níž dodnes hrají Na Jezerce v inscenaci Lásky paní Katty. Skoro každý rok se scházíme, nedávno dokonce na setkání přijel i náš spolužák z Albánie. Naším profesorem byl Bohoušek Záhorský, líbezný, milý člověk a tím pádem i Vlastička Fabiánová, která za ním na naše hodiny chodila.

■ *Co tomu říkali vaši rodiče?*

Moji rodiče měli v Kutné Hoře koloniální obchod. Tam jsem se také naučil počítat, vážit, všechno muselo být úplně přesně. Byla válka, jídlo bylo na přiděl. Mám čtyři mladší sourozence, se kterými se máme velmi rádi, pravidelně se navštěvujeme. I oni byli ochotníky, ale hereckou cestou

se nevydali. „Rudko, z tebe bude kome-diant,“ povzddechla moje maminka, když se dozvěděla, jak jsem se rozhodl. Byla smutná a vystrašená. Měla před očima divadelní společnosti, jejichž herci vždy chodívali zvat do rodin na představení, bála se, že budu žebrot u cizích dveří. Nakonec se s mým povoláním smířila,

velmi ráda se dívala na filmy, v nichž jsem hrál a myslím, že na mě byla pyšná.

■ *Kudy vedla vaše divadelní cesta?*

Začínal jsem v Beskydském divadle v Novém Jičíně. Bylo to jediné divadlo, které bylo ochotno přijmout nás oba s mou dívkou, spolužačkou ze školy, mou pozdější manželkou. Po třech letech jsme odešli do Liberce, a pak už jsem se stěhoval do Prahy. Hrál jsem v Divadle S. K. Neumanna, poté v Divadle Za branou. Z divadelního hlediska to byla moje

nejzajímavější a nejplodnější doba, pracovat s režisérem Krejčou bylo neobvykle inspirativní a poučné, byl jsem tam velmi rád. Když bylo zrušeno, přešel jsem do Vinohradského divadla, kde jsem zůstal celých třicet let. A nakonec jsem se před devíti lety vrátil zpět do Divadla pod Palmovkou – jak se mezitím Divadlo S. K. Neumanna

přejmenovalo. V současné době zde hraji v několika inscenacích – např. ve známé hře Sugar –Někdo to rád horké, nejnověji krále Jiřího V. v inscenaci Králova řeč, která měla teď v dubnu premiéru.

■ *Jaký byl návrat na Palmovku?*

Po povodních v roce 2002 je divadlo úplně rekonstruované, takže jsem vlastně přišel do jiného, úplně nového divadla. Svou šatnu už jsem samozřejmě nenašel. Zato jsem tu našel svého dávného kolegu Jana Skopečka. Máme společné vzpomínky na slavnou éru divadla za ředitele Václava Lohniského, kdy se z centra na periferii do Libně jezdilo na slavné inscenace, a máme i společnou lásku – fotbalovou Slávii. Takže jsme ihned navázali, jako bychom se vůbec nerozešli.

■ *Vy jste byl i velkým sportovcem, dokonce jste se ve filmech často objevil v různých rvačkách...*

Těsně po válce bylo velkou módou věnovat se sportu. Objevili se sportovci jako např. Emil Zátopek, pořádaly se různé soutěže, plnil se Tyršův odznak zdatnosti. Ze Skandinávie se k nám dostala záliba v běhu či pochodu, zaujalo to i mě. Zkoušel jsem lehkou atletiku, basketbal, házenou, jezdil jsem na kole. Filmové rvačky se vždy musely pořádně nazkoušet, kam postavit kameru, aby nebylo vi-

dět, že facka ve skutečnosti nepadla, jaký zvolit úhel záběru. Občas se to nepovedlo a rána přišla... Zažil jsem i pár úrazů – při vyskakování z auta jsem uklouzl a spadl mezi střepy, při šermování se ulomil hrot halapartny a zasekl se mi do hlavy. Prostě jsem někdy při natáčení i „cedil krev“.

■ *Jaký je váš vztah k přírodě?*

Když byly děti malé, chtěli jsme, aby se dostaly na vzduch a pustili jsme se do stavby chalupy. Skoro všechno jsem vybudoval sám. Začali jsme i zahrádkařit, pěstovat zeleninu, jsem takový klasický chalupář. Když moje manželka zemřela, našel jsem si po letech druhou ženu. Má statek a v něm třicet koní. (Druhou manželkou Rudolfa Jelínka je dostihová trenérka a jezdkyň Martina Růžicková – pozn. red.). Naučil jsem se jezdit při natáčení filmu Smrt v sedle, ale od té doby na to nebyl čas. Teď jsem se k tomu vrátil. Manželka mi věnovala jednoho koně, mého prvního v životě. Je to už – stejně jako já – starý pán, má za sebou úspěšnou kariéru. Jmenuje se Hypnos a my mu říkáme Honza. Pokud nám oběma zdravotní stav dovolí, jezdíme spolu do lesa. Teď jsem si koupil v Napajedlích roční hříbě, jednou bude jezdit na dostizích, už se na to těším. V sezóně jezdíme na dostihy každý týden, velmi mě to baví, ale stále se nemohu smířit s tím, když se nějakému koníkovi něco stane.

■ Která vaše role byla nejobtížnější?

Každý herec občas dostane roli, o které si myslí, že ji nezvládne a nejrady by ji vrátil. I mně se to párkrát stalo. Vzpomínám

že lidé mají takového vládce, jakého si zaslouží, který dělá jen to, co mu okolí dovolí, jak pokleslá je morálka kolem něj. Nakonec jsem tu roli miloval.

na velmi obtížnou roli Caliguly, kterou jsem dostal v Liberci. Herec tři hodiny nesleze z jeviště, po psychologické stránce je to velmi náročné. Nejde o to zahrát zvrhlíka, hlavní myšlenkou je ukázat,

■ Byla některá divadelní role vašim přáním, které se nesplnilo?

Mám rád komedie, tam vám diváci ihned ukáží svými reakcemi velmi jednoznačně, jestli to děláte dobře. Pokud se smějí,

je to jasné. Velmi jsem si odedávna přál hrát Chlestakova. Ale kdekoliv se Revizor dával, bylo to pro mě buď moc brzo, nebo pozdě, takže jsem si ho nikdy nezahrál a už nezahraju. A pokud se ptáte i na filmovou roli, která mi byla nejbližší, pak asi Mařenka v Králi Šumavy. Byl to takový trošku moula, a to já jsem byl tenkrát taky...

■ Na Třicet případů majora Zemana se vás zeptat musím. Co se vám vybaví, když si na ten seriál vzpomenete?

Postava Jirky Hradce, kterou jsem hrál, měla spoustu rysů, pro které se mi líbila. Řidič sanitky, který se naučil jazyky, zvládl spoustu profesí, ta postava mě zaujala. Byl to vlastně takový český Bond, zahrát ho bylo lákavé. Najdou se lidé, kteří nám vyčítají, že jsme ty role vzali. Byla to složitá doba, složité rozhodování, odmítnout mnohdy znamenalo navždy skončit. V seriálu hrálo 800 lidí, včetně disidentů, emigrantů... mezi nimi i třeba Jan Třiska... Dodnes má seriál svůj okruh diváků, dodnes mě lidé jako Jirku Hradce poznávají.

■ Pane Jelínku, co byste rád vzkázal seniorům, kterým je náš časopis určen?

Když onemocněla má první žena, dostali jsme se až k profesorovi Pafkovi. Jednou mi

řekl: Každá nemoc začíná a končí v hlavě. A já dodávám: Je důležité, aby to člověk hlavou zvládl. Známe několik případů, kdy opravdu závažné onemocnění člověk svou vůlí dokázal porazit. Držím palce všem, kteří se o to pokusí.

Ptala se Eva PROCHÁZKOVÁ ■

Foto: Petr Kracik a autorka

Vizitka Rudolfa Jelínka

Datum a místo narození: 27. února 1935 v Kutné Hoře

Kariéra: Od mládí se věnoval divadlu. Hrál v ochotnickém spolku v rodném městě. Pak nastoupil na DAMU a v roce 1957 absolvoval. Po absolutoriu natoužil k Beskydskému divadlu v Novém Jičíně. Vystřídal několik divadelních angažmá. V roce 1963 přišel do Prahy, do Divadla S. K. Neumanna. Hrál v Divadle Za Branou. Pak přijal angažmá na Vinohradech, tady vystupoval v letech 1963–2006. Nyní působí v Divadle pod Palmovkou (Gazdina roba a Smutek sluší Elektré) a v Divadle Na Jezerce (Lásky paní Kitty).

Film: Poprvé se objevil před kamerou ve filmu podle scénáře Miloše Formana, Štěňata. Tento příběh s problémy současné mládeže je dnes již sice značně zastaralý, svým způsobem ale předznamenává československou novou vlnu 60. let. V roce 1957 hrál ve filmu Váhavý střelec. Svou vzrůstající popularitu pak Jelínek potvrdil rolí žokeje Tomáše ve své době velmi populární kriminálce Smrt v sedle. Další větší roli pak ztvárnil v postavě zamilovaného astronauta Toníka ve fantastickém filmu Baron Prášil, na přelomu 50. a 60. let ale hrál i menší role v několika filmech ze současnosti. Jako filmový herec často oblékal vojenskou uniformu, z rolí tohoto typu vyniká autentická postava atentátníka Kubiše ve filmu Atentát. Jeho zatím poslední role byla ve filmu Obsluhoval jsem anglického krále. Asi nejnámější filmovou roli ale vytvořil postavou majora Jiřího Hradce v seriálu Třicet případů majora Zemana a v samostatném filmu Rukojmí v Bella Vista. Jeho hlas můžeme slyšet také při dabingu, v minulosti například často namlouval Terence Hilla v komediích dvojice Bud Spencer – Terence Hill.

Rodina: Hercovou první ženou byla Jarmila Hlavatá. S ní má dvě děti, Marka a Báru. Je dědečkem pěti vnoučat. První žena ho navždy opustila v roce 2000. Herec se po druhé oženil. Jeho druhou ženou je Martina Růžičková, dostihová trenérka a žokejka, která čtyřikrát jela i Velkou Pardubickou.

Zajímavost: I když měl herecké geny v krvi, v mládí nikdy neuvažoval, že se herectví stane jeho povoláním. Vždycky si představoval, že bude učitelem tělocviku nebo inženýrem. Rád sportoval. Hrál košíkovou a házenou. Také velmi dobře lyžoval.

Pomáháme řešit problémy

Dceru jsem měla v pozdním věku, takže nyní jsem v důchodu a ona studuje na střední škole a chtěla by jít na vysokou. Jsem rozvedená. Otec na svoji dceru výživné, které mu soud stanovil ve výši 2800 Kč, platí, jen když se mu chce. Vyhrožuje, že jak bude dcera zletilá, neuvidí od něho ani korunu. Chtěla bych vědět, zda skutečně vyživovací povinnost otce vůči dítěti končí v 18 letech? Co mohu dělat, aby dcera dostala i to, co jí otec dluží?

V naší společnosti není výjimkou to, že povinný rodič svoji vyživovací povinnost vůči svému dítěti neplní řádně nebo vůbec. Pokud neplatí výživné déle než 4 měsíce po sobě jdoucích, lze podle trestního zákoníku podat trestní oznámení pro trestný čin zanedbání povinné výživy (§ 196). Soud ho může potrestat odnětím svobody až na dvě léta. Otec dítěte má možnost vyhnout se trestu dobrovolným splacením dlužné částky, ale musel by tak učinit ještě před vyhlášením rozsudku.

Doporučuji tento postup: písemně (doporučeně a s doručenkou) vyzvat otce dcery, aby výživné platil řádně a ke splacení dlužné částky mu stanovte termín např. 10 dnů. Nebude-li otec výživné plnit ani poté, pak je třeba podat návrh na nařízení a výkon exekuce.

Pokud rodič vyživovací povinnost stanovenou soudem plní částečně nebo

ji plní občas v intervalech kratších jak 4 měsíce po sobě jdoucích, nejde o trestný čin, výživné je pak nutné vymáhat občansko právní cestou. Způsoby vymáhání lze i kombinát, např. podat trestní oznámení a exekučně dluh vymáhat.

Pokud jde o ukončení povinnosti platit výživné, platí, že zánik vyživovací povinnosti je předpokladem pro úspěšnost řízení o návrhu na ukončení povinnosti placení výživného. Bude-li dcera studovat a bude svobodná (tj. vyživovací povinnost nepřejde na manžela), otec se své vyživovací povinnosti nezbaví.

V žádném případě nemůže otec dítěte, který je povinen platit výživné, přestat výživné jen tak platit. Ve věci musí rozhodnout soud, který zkoumá, zda je dítě schopno se samo žít. Rozhodně soud vyživovací povinnost nezruší na základě toho, že si dítě občas přivydělá nebo např. dědí nějaký majetek.

Taktéž dosažení zletilosti nehraje v této souvislosti, žádnou roli. Ani dosažení věku 26 let nemá žádný vliv na placení výživného, pokud se dítě např. připravuje na budoucí povolání anebo z jiného důvodu se nemůže žít samo. S dosažením tohoto věku je spojeno to, že dítě přestává být tzv. nezaopatřeným dítětem, což přináší dítěti některé povinnosti. O ně by se měl mladý člověk, který se do této situace dostane, zajímat (pojištění, evidence u úřadu práce apod.).

Pro úplnost dodávám, že promlčecí lhůta se počítá pro každou dávku výživného zvlášť. Délka činí tři roky od doby, kdy měla být dávka (měsíční výživné) řádně vyplacena. V případě, že by se otec dcery po dovršení její zletilosti, choval, jak Vám sdělil, postupujte stejně, jak jsem Vám doporučila výše. Opět by se jednalo o neplnění vyživovací povinnosti. Trvala by i v případě, že by i otec dcery byl již ve starobním důchodu.

Pokud půjdu do předčasného starobního důchodu, mohu si přivydělat? V případě, že ano, jaké jsou podmínky? Nemohu o tento důchod přijít? Potřebovala bych také zjistit, zda si může přivydělat můj vnuk, který po nehodě rodičů žije se mnou a pobírá sirotčí důchod a zda by o něj nepřišel? E. Klaunická, Praha

Pokud budete pobírat předčasný starobní důchod, můžete si přivydělat, ale jen omezeně. Výdělek může být pouze takový, aby nezakládal účast na důchodovém pojištění, jinak řečeno, aby z něj nebylo odváděno pojistné na sociální pojištění. Znamená to, že může být pouze v takové výši, aby z něho nebylo nutno odvádět pojistné na sociální pojištění.

V roce 2013 pracovat můžete:

■ 1. na dohodu o pracovní činnosti, ale výdělek může být maximálně 2 000 Kč za měsíc,

■ 2. na dohodu o provedení práce, maximální výdělek 10 000 Kč,

■ 3. OSVČ (podnikání) – příjem maximálně 62 120 Kč za rok 2013.

Nebo příjmy z pronájmu nemovitosti (např. dům, pozemek).

Pokud byste měla více smluv u jednoho zaměstnavatele – počítají se. Více smluv či kombinací možností u jiného zaměstnavatele se nesčítá a posuzuje se každá zvlášť. V případě, že byste měla příjmy vyšší, byla by Vám výplata předčasného důchodu zastavena.

Právní úpravu k této problematice najdete v zákoně č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, především v § 5, 8, 27, 31, 37 a zákoně č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění § 6, 7a, obojí ve znění pozdějších předpisů.

K druhé části Vašeho dotazu mohu uvést následující:

Co se týká možnosti přivýdělků u Vašeho vnuka k sirotčímu důchodu, lze konstatovat, že platí obdobně to, co uvádím výše k možnosti přivýdělků u předčasného důchodu. Pokud by jeho přivýdělek nezakládal účast na důchodovém pojištění – viz výše bod 1, 2, 3, nebude sirotčí důchod nijak ovlivněn. Přivýdělek, zakládající účast na důchodovém pojištění, zákon umožňuje pouze u denní formy studia. V opačném případě by o sirotčí důchod přišel.

JUDr. Zdeňka VEJVALKOVÁ ■
právní poradna RSCB Brno

Hrdinu uctí i pivem

Barvu krve má pivo Jordán, které v pátek 3. 5. 2013 začal vařit ústecký minipivovar Na Rychtě. Tím připomene jubileum válečné události, která se ve městě odehrála před 200 lety – roku 1813 v rámci bitvy s napoleonským francouzským vojskem.

brali letošní novinku Výzkumného ústavu chmelařství v Žatci, a to odrůdu žateckého chmele s názvem Kazbek, který je více aromatický a chutná po ovoci, zvláště po citronu. Má také vyšší obsah hořkých pryskyřic alfa, které vlastně určují charakteristickou hořkost chmele. Půjde o jedenáctku se šedesáti-procentním podílem pšeničného sladu, na rozdíl od běžných piv,

kde se používá čistě slad ječný. A nezvyklou barvu dodáme přírodním barvivem,“ popsal výjimečnost piva sládek Jaroslav Rottenborn.

Pivo Jordán je už třetí v pořadí, které připravil minipivovar jako připomínku významných výročí. První se jmenovalo Kaiserbier a uctilo 110. výročí návštěvy císaře Františka Josefa I. Jeho receptura vycházela z dobového popisu stejnojmenného piva, které tehdy panovník ve městě pil. Loni pak připomnělo

Výřez ze střeleckého terče ze sbírek Muzea města Ústí nad Labem s vyobrazením scény smrti dragouna Jordána, který namaloval malíř Josef Reiner v roce 1903.

Co se tehdy stalo?

Psal se 30. srpen 1813 a u Chlumce vrcholila bitva mezi francouzským vojskem a spojeneckou armádou složenou z Rakušanů, Prusů a Rusů. Už bylo jasné, že císař Napoleon tentokrát porážku neodvrátí. Zpráva o zvratu na bitevním poli dolehla brzy k francouzským vojákům, kteří den před tím obsadili Ústí. Chystali se ke spěšnému opuštění města, hodlali ho však ještě předtím zapálit. Zaskočil je ale náhlý přepad rakouského regimentu, jehož dragouni na koních rychle vnikli do města a zastihli nepřítele ještě v městské bráně. Při krátké přestřelce zasáhla jedna střela dragouna Fridricha Jordána a ten zranění podlehl. Obyvatelé města svého hrdinu pohřbili se všemi poctami a jeho památku dodnes připomíná pamětní deska na místě střetu v Dlouhé ulici.

Čestná stráž u varny

Vojenských poct se dostalo i novému pivu. Čestnou stráž v minipivovaru po dobu jeho vaření držel člen spolku vojenské historie v dobové rakouské uniformě. Výstřelem ze své pušky směrem k varně symbolicky pivu předal atmosféru bitevní vřavy. Zbytek ovšem už zařídili sládci. „Pro Jordána jsme vy-

100 let od objevu kosmického záření, poprvé změřeného rakouským fyzikem Victorem Franzem Hessem při letu balónu z Ústí nad Labem. „Ozářené“ pivo se nazývalo Kosmik.

Nadšená komise

Jako první ochutnala nové pivo Jordán komise složená z vojáků armád českých zemí za poslední dvě staletí. Sešla se v sobotu 18. května. „Sehr gut! Výtečné!“ Takové soudy zazněly z úst tří uniformovaných postav, které dostaly jako první příležitost okusit pivo Jordán.

„Tento lahodný mok je vskutku hoden nésti jméno jednoho ze zasloužilých příslušníků našich armád,“ komentoval výsledek vizitace major 28. pěšího pluku z Prahy Jiří Rak, v civilu význačný pražský historik. Ve vojenské komisi reprezentoval armády roku 1913, spolu s ním pivo Jordán posuzovali ještě rakouský voják z roku 1813, konkrétně šikovatel 42. pěšího pluku z Chlumce a nechyběl příslušník Armády ČR z roku 2013, tedy praporčík Krajského vojenského velitelství v Ústí nad Labem. „Bitva u Chlumce patří k nejslavnějším součástem českých vojenských tradic. Rakouské vojsko, které tehdy stálo na straně vítězů, nasadilo do boje tzv. Českou armádu, která dostala svůj název podle toho, že byla shromážděna na území Českého království. Samozřejmě v jejich řadách bojovala

lo značné zastoupení obyvatel českých zemí,“ popsal propojení historické bitvy a současné armády historik ústeckého muzea Martin Krsek.

Pro všechny 1. června

Veřejnost bude moci nové pivo Jordán poprvé ochutnat 1. června, kdy začínají velkolepé Napoleonské slavnosti pořádané Statutárním městem Ústí nad Labem a městským muzeem. Oslavy zahájí otevření výstavy k bitvě u Chlumce v prostorách muzea a historický jarmark s doprovodným programem a s táborem vojáků z napoleonské éry v centru měs-

ta. Ústí nad Labem pak po celý červen uctí všechny strany, které se krvavě řežby zúčastnily. Oslavami ožije celé město. Ponesou se v duchu současného

mírového soužití někdejších protivníků. Každá ze čtyř zainteresovaných zemí dostane k dispozici týden, kdy nejruznějšími formami představí svou kulturu. První týden bude zasvěcen Německu, druhý Francii, třetí Rusku a poslední Rakousku.

(red) ■

Foto: Jiří Preclík, Muzeum města Ústí nad Labem

Bude i premiéra kalendáře

Milovníci dechovky si koncem června opět přijdou na své. Na výstavišti Praha se u Křížkovy fontány ve dnech 29. – 30. června uskuteční **17. mezinárodní festival české a moravské dechovky Hraj, kapelo, hraj**. Začátky jsou každý den ve 13 hodin, účastníci se mohou těšit na výkvět domácí dechovkové scény (Týnečanka, Horalka, Moravanka, Krajanka, Gloria, Veselka) i hosté ze zahraničí (Eulach Musikanten ze Švýcarska). Nebude to však jen o potěšení uší. Na festivalu bude mít svou premiéru i oblíbený kalendář dechové hudby, tentokrát již pro rok 2014. Toto unikum potěší každého fanouška dechovky, protože kromě hezkých fotek a údajů o populárních dechových orchestrech přináší i informace

o nejdůležitějších termínech dechovkové scény v příštím roce. Potěšit jím můžete i své přátele v zahraničí, protože základní fakta jsou uvedena i v němčině. Obvykle se kalendář prodává za 70 Kč. Čtenáři Doby seniorů si ho mohou objednat o dvacet korun levněji, tedy za 50 Kč. Společně s poštovním je pak přijde na 120 korun. Objednávat můžete přímo na adrese Agentura Briva, Machatého 689, 152 00 Praha 5, tel.: (+420) 251 810 014, mobil: (+420) 603 242 784, e-mail: briva@volny.cz. Vždy uvádějte, že jste členáři Doby seniorů. Objednávku můžete učinit i naším prostřednictvím, když ji pošlete na adresu Doby seniorů (viz tiráž na straně 2) rádi ji předáme dále.

(red) ■

www.krajanka.cz

17. mezinárodní festival české a moravské dechovky HRAJ KAPELO, HRAJ

29. - 30. června 2013
Praha - Křížková fontána

sobota 29. 6. 2013 13⁰⁰ - 18⁰⁰ hod.
Týnečanka, Horalka z Chodska, Eulach Musikanten - Švýcarsko, Krajanka, Moravanka

neděle 30. 6. 2013 13⁰⁰ - 18⁰⁰ hod.
Hájanka, Gloria, Eulach Musikanten - Švýcarsko, Krajanka, Veselka

V rámci festivalu je zaplášena produkce Křížkovy fontány a proběhnou kity CD a stolní kalendáře „Dechové orchestry 2014“
Festival moderují Karolína a Martin Hlaváčkoví
Změna programu vyhrazena !!!

www.krajanka.cz cena vstupenky **150 Kč**

Slavnosti plné květin

Přišel mi k svátku gratulovat Olda a přinesl mi žlutý tulipán..., tuhle písničku Jiřího Suchého a Jiřího Šlitra jsem si broukal, když za okny autobusu běžely různobarevné pásy kytěk vysazených na polích v Holandsku. Cestovní kanceláře organizují zájezdy do Nizozemí zvláště na přelomu dubna a května, kdy ze země zde raší miliony květů rozličných rostlin a jsou zde pořádány festivaly květin, s využitím hlavně tulipánů k aranžování alegorických vozů, ale i kolosálních květinových výstav.

Začalo to Nordwijku – klimatických lázních, kudy procházelo Květinové

diváků nejen domácích, ale i z různých zemí světa. Mezi nimi i účastníci zájezdu, který uspořádala organizace Svazu důchodců ČR z Karlových Varů.

U silnice, kterou lemovaly vodní kanály různé velikosti, na kterých bylo možno spatřit lodě a motorové čluny včetně hausbotů, se najednou objevilo velké parkoviště plné aut všech značek a hlavně autobusů. To jsme dorazili do Keukenhofu, kde se na přelomu dubna a května koná světoznámá květinová výstava v rozsáhlém areálu plném pavilónů a skleníků, ale i nádherných upravených záhonů plných květin.

Procházíme okolo

Výtvoři z květů letos hlavně znázorňovaly to co jíme...

korzo, na trase dlouhé téměř 40 km do města Harlemu. Bylo to 20. dubna a šlo již o 66. ročník těchto slavností, v letošním roce se zaměřením na to, co jíme. V téměř nekonečném průvodu pochodujících hudeb různých místních spolků jely alegorické vozy, vytvořené z květů všech možných barev, znázorňujících obři dorthy, konvice na čaj, ale i pečené selátko se mezi nimi mihlo a z povzdálí již přijížděla různobarevná ryba na podnosu s oblohou... Ulice zaplněné zástupy

kolosálních vodotrysků, ptačích voliér, v celém areálu je slyšet melodie z obřího orchestrionu, který vyhrává stovky známých melodií o Holandsku a jeho hlavním městě Amsterdamu.

„Takovou krásu opravdu není hned tak vidět.“ Hodnotili unavení návštěvníci výstavu, když opouštěli květinový areál. Však také někteří z nich již únavou posedávali a dokonce pospávali na lavičkách u vchodu do výstavního areálu.

„To musíme po návratu domů říci svým sousedům zahrádkářům, aby sem příští rok taky přijeli.“ Tak znělo závěrečné hodnocení úspěšného zájezdu, kde každý z účastníků měl v příručním zavazadle aspoň několik cibulek určitě těch nejhezčích a také pravých holandských tulipánů.

Jiří MIKA ■

Foto: autor

**Nás očkuješ běžně...
Proč nenecháš
očkovat
sám sebe?**

Prevenar 13

**Je Vám více než 50 let?
Chraňte se před pneumokokem.**

Tak jako pečujete o své mazlíčky, myslíte i na sebe.
Vakcína Prevenar 13 vám pomůže v ochraně proti
**závažným (invazivním) pneumokokovým
onemocněním.**

Zeptejte se svého ošetřujícího lékaře
na očkování vakcínou Prevenar 13.

**Prevenar 13 je registrovaný humánní léčivý přípravek,
jehož výdej je vázán na lékařský předpis.
Přečtěte si, prosím, pečlivě příbalovou informaci.
Více informací naleznete na www.prevenar13.cz**

Schválení vakcíny PREVENAR 13 bylo založeno na základě imunitních odpovědí u dospělých ve věku 50 let a starších. Nejčastěji hlášené nežádoucí účinky v klinických studiích ($\geq 20\%$) byly zarudnutí, otok, citlivost, zatuhnutí a bolestivost v místě vpichu, omezení pohyblivosti ramene, snížená chuť k jídlu, bolest hlavy, průjem, zimnice, únava, vyrážka, zhoršení nebo nové bolesti kloubů či svalů. Přecitlivělost na jakoukoliv složku přípravku či vakcínu obsahující difterický toxoid představuje kontraindikaci jeho užití. Prevenar 13 neposkytuje 100% ochranu proti sérotypům pneumokoka, které vakcína obsahuje a nechrání před sérotypy neobsaženými ve vakcíně.

Pracujeme společně pro zdravější svět™

Jde o důstojné stáří

Je to velmi výrazný objekt při jednom z vjezdů do Nové Paky. Budovu Ústavu sociálních služeb města Nové Paky skutečně nelze přehlédnout. Najdete v ní Domov pro seniory (DS), Pečovatelskou službu a v poslední době i Rychlou zdravotnickou záchrannou službu. Zařízení poskytují sociální služby občanům od 65 let, kteří mají sníženou soběstačnost, zejména z důvodu věku, trvalé změny zdravotního stavu, nebo jsou zdravotně postiženi a vyžadují pomoc jiné fyzické osoby. O pobyt v tomto DS je nebývalý zájem lidí nejen z regionu novopacka, jak potvrzuje jeho ředitel Bc. Vladimír Šimek.

Čísla úvodem

Kapacita DS je 65 míst pro seniory. Mohou pobývat v jedno či dvou lůžkovém pokoji. V současné době je plně obsazeno. Úhrady za ubytování činí 177 Kč za dvoulůžkový pokoj, 190 korun za jednolůžkový pokoj a 195 Kč za jednolůžkový pokoj s balkonem. Za stravování, které se skládá ze tří

■ Převaha ženských obyvatel nad muži je patrná i z tohoto snímku z kulturní místnosti...

hlavních jídel, dopolední a odpolední svačiny je platba 155 korun na jeden den.

■ Paní Vladimíra Šulcová (87) je v domově spokojená a často se věnuje svému oblíbenému šití.

Jak uvádí ředitel Šimek a vidět je to vlastně na každém kroku, z celkového počtu klientů seniorů výrazně převažují ženy – je jich 55 proti 10 mužům.

Podle zdravotního i psychického stavu klientů je veden individuální přístup a orientován denní režim. V programu jsou nejrůznější aktivity, do kterých se mohou senioři zapojit. Např. terapeutická dílna, kurzy pletení, šití, malování, účast přednášek na domluvená témata, zvláštností není ani literární čtení z oblíbených knih. Důraz je kladen na udržení soběstačnosti a prožití důstojného stáří. Je zde pamatováno i na duchovní život, prostřednictvím dvou kněží – katolického a z církve Českobratrské. Samozřejmostí, pokud je pěkné počasí, jsou i výlety do okolí. Žel, těch aktivních seniorů je stále méně, a tak i výletů ubývá.

Dobrou zprávou je, že i přes řadu úsporných opatření, bude ještě o nich řeč, DS pokračoval v nákupu kompenzačních pomůcek, masážního křesla, zvedáku, vážícího křesla i antidekubitní matrace – vše ke zlepšení podmínek poskytování sociálních služeb klientům. Významnou pomocí je také vlastní prádelna, kde jenom pro DS se vypere měsíčně 2 800 kg prádla.

Vedle nezbytné techniky tím nejdůležitějším činitelem ve vztahu ke klientům

jsou sestry a ošetřovatelé. Právě jejich účast, umění naslouchat, vnímat pocity i přání klientů, hraje při jejich dlouhodobém pobytu nesmírně významnou roli. Kolikrát nahrazují i rodinné příslušníky, kdy, jak poznamenává ředitel Šimek, někteří z příbuzných i blízkých docházejí do DS velice zřídka. A věřte, mám z těch našich osamocených lidiček kolikrát velice smíšené pocity.

Bude na provoz?

Ředitel Bc. Vladimír Šimek je už v novopackém DS čtvrtým rokem. Chválí si spolupráci s městem, které vychází potřebám DS dle možností. „Faktem však zůstává, zejména v poslední době, že se nám krátí dotace na chod zařízení v průměru o deset procent. Průměrný náklad na 1 lůžko je 26 000 korun měsíčně. Provoz zařízení hradí z části sami klienti, dále to jsou dotace z MPSV, Královéhradecký Krajský úřad, část náš zřizovatel – MÚ Nová Paka, zdravotní pojišťovny a příjem z příspěvku na péči. Pokud to jde, vyrovnáváme rozpočet ještě spoluúčastí

■ Ředitel DS Bc. Vladimír Šimek

od rodinných příslušníků našich klientů. Jsou to však částky omezené, víme jaká je situace na pracovním trhu v novopackém regionu. Dnes máš práci, zítra tomu tak nemusí být! Přitom platby za provoz zařízení – plyn, voda, elektrická energie a další neustále rostou.“

Otázkou však je, co přinese příští rok. Až doposud státní dotace na sociální zařízení rozdělovalo MPSV. To se však mění počátkem příštího roku, kdy tyto finanční prostředky mají rozdělovat krajské úřady. Ty rozhodnou, do kterých zařízení jaké dotace přidělí. Kraj má svá vlastní sociální zařízení, ředitel Šimek přesto doufá,

že nenastane situace, kdy košile je bližší než kabát, na úkor městských či církevních zařízení.

V novopackém Domově pro seniory jsem byl necelý den. Měl jsem možnost sledovat práci sestřiček s klienty. Je to velice záslužná práce, kterou ne každý může vykonávat. Průměrný věk seniorů v tomto zařízení je 84 let. Domov pracuje nepřetržitě 24 hodin denně, sedm dnů v týdnu, aby byla zaručena péče o svěřené klienty v kterékoliv době. Za celou dobu provozu, to už je řádka let, byla podána pouze jedna stížnost. A to na nepříliš vhodné jednání lékaře ke klientovi DS.

Na otázku, co by si ředitel Vladimír Šimek přál do budoucna, odpovídá: „V červenci se má dožít jedna naše klientka 100 let. To by bylo v krátkodobé historii tohoto zařízení první takové slavnostní výročí. Přeji si, při tak vysokém věku našich klientů, aby se obdobných výročí ve zdraví dožilo mnoho dalších – snad to není nic neuskromného – a podíval se směrem nahoru.“

Oldřich HOUŠKA ■

Foto: autor

TIPY LETEM

Z programu vlastivědných vycházek Pražské informační služby pro Pražany a návštěvníky hlavního města na červen jsme pro vás vybrali:

1. so. Praha secesní I. Pocit ošklivosti z pronikajícího průmyslového braku, který zaplavil Evropu 2. poloviny 19. století, dal vzniknout stylu, jenž je u nás označován jako secese. Blíže se seznámíme s pražskou secesní architekturou, která přizdobila tvář hlavního města. Od Obecního domu Starým Městem a zpět. Začátek v 10:00 před Prašnou bránou na náměstí Republiky. Cena 100/70 Kč.

2. ne. Prezidentské rezidence v Praze. Kde bydleli prezidenti počínaje T. G. Masarykem až po současného pana prezidenta? Dovíte se na vycházce, která povede od současné prezidentské vily u Brusnice, přes Masarykovu vyhlídku nad Jelením příkopem, na II. hradní nádvoří až do severní části Královské zahrady k prezidentskému domečku. Začátek ve 14:30 na zastávce tram. č. 22 „Brusnice“. Cena 100/70 Kč.

5. st. Alfons Mucha: Slovanská epopej. Komentovaná prohlídka. Omezený počet účastníků na 30 osob. Začátek v 15:30 v objektu Veletržního paláce (zastávka tram. č. 12, 17, 24 „Veletržní palác“). Cena 100/70 Kč + jednotné snížené vstupné do objektu 90 Kč.

9. ne. Rudolfinum. Prohlídka vybraných prostor významné novorenesanční budovy konce 19. století. Připomeneme si také historii České filharmonie a působení jejích slavných dirigentů. Omezený počet účastníků na

50 osob. Začátek v 11:00 před vchodem do Rudolfinu z Alšova nábreží. Cena 100/70 Kč.

13. čt. Sochařská výzdoba Karlova mostu. Udělejte si čas na prohlídku sochařské galerie pod širým nebem. Dozvíte se, proč je na jednom ze sousoší rakev s číslovkou čtyřicet, co dělá na barokním podstavci klobouk, odkud se vzal na soše řád zlatého rouna, která socha je na mostě nejmladší, či proč jednu z barokních váz zdobí rybičky. Začátek v 16:00 u pomníku Karla IV. na Křižovnickém náměstí. Cena 100/70 Kč.

15. so. Vrtbovská zahrada. Jedna z nejkrásnějších středoevropských zahrad nabízí nejen krásnou zahradní architekturu, ale také jedinečný výhled na Prahu z terasy umístěné na jejím nejvyšším místě. Začátek v 15:00 před vstupem do Vrtbovského paláce (ul. Karmelitská 25). Cena 100/70 Kč + vstupné do zahrady 60/50 Kč.

22. so. Nordic walking s vycházkou parkem Cibulka. Na vycházce spojíme Nordic walking s krásnou přírodou parku Cibulka. Doba vycházky včetně instruktáže s odborníkem pro Nordic walking cca 3h. Zapůjčení holí na místě po dobu instruktáže a vycházky za poplatek 30 Kč pouze pro předem přihlášené se vstupenkou z předprodeje! Začátek v 10:00 u sochy Jana Nepomuckého v ulici Nad Hliníkem (zastávka tram. č. 9, 10 „Poštovka“). Vycházka bude zakončena u zastávky autobusu č. 123 „Průchova“. Cena 100/70 Kč.

23. ne. Bazilika sv. Petra a Pavla na Vyšehradě. Komentovaná prohlídka chrámu, který byl založen již za vlády knížete Vratislava. Neméně poutavá je historie zvonů a zvonkohry,

jejichž hlas se dnes rozeznívá z Vyšehradu. Začátek ve 14:00 před vchodem do objektu. Cena 100/70 Kč + vstupné do objektu 30/10 Kč.

28. pá. Večerní prohlídka Staroměstské radnice. Během komentované prohlídky si prohlédnete historické interiéry a zavítáte do míst, kde pražský primátor přijímá nejvýznamnější návštěvníky hlavního města, sestoupíte do podzemních prostor, kdysi užívaných jako středověké vězení, a prohlédnete si také figury apoštolů staroměstského orloje zblízka. Prohlídka je zakončena návštěvou radniční věže, která vám nabídne nevšední pohled na nasvícenou noční Prahu. Omezený počet účastníků na 20 osob. Jednotná cena 160 Kč.

29. so. Klášter na Slovanech. Celková prohlídka zahrnuje návštěvu ambitu s gotickými freskami, refektáře, Císařské kaple a kostela Panny Marie, sv. Jeronýma a slovanských patronů. Začátek ve 14:00 před vstupem do objektu (ul. Vyšehradská 49, Nové Město). Cena 100/70 Kč + vstupné do objektu 50/30 Kč.

30. ne. Poutní místo Loreta. Prohlídka areálu (ambity, kostel Narození Páně, Svátá chýše, klenotnice). Omezený počet účastníků na 35 osob. Začátek v 10:00 před vchodem do objektu na Loretském náměstí. Cena 100/70 Kč + jednotné snížené vstupné do objektu 100 Kč.

Poznámka: V případě omezeného počtu návštěvníků některých akcí doporučujeme rezervaci vstupenek u PIS. Informace naleznete na www.praguewelcome.cz. PIS najdete na Arbesově náměstí 4, Praha 5 a to pondělí a středa 9:00 – 13:30, úterý a čtvrtek 12:30 – 17:00 hodin, tel. 221 714 161, 221 714 714.

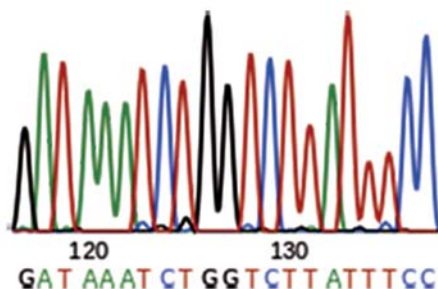
Řádky pro zdraví 16 Jak předcházet nádorovým onemocněním

Když nám oznámí podezření na nádorové onemocnění, v té chvíli se cítíme sami, i když jsme nejenom v té chvíli obklopeni svými nejbližšími a řadou přátel. Položíme si otázku „Proč zrovna já?“ Záleží teď na tom, jak se k tomu postavíme. Na otázku „Proč zrovna já?“ platí odpověď „Tak tedy já a co dál?“

Rozhoduje vůle pacienta

Všechny nádory jsou léčitelné a mnoho vyléčitelných. Není to ortel smrti. Znamená to jednat podle pokynů lékařů. Nejlepšího úspěchu v léčení dosahují ti pacienti, kteří mají vůli sami sebe uzdravit.

Znamená to obvykle změnu života, přehodnocení priorit, často začít znova a vyvarovat se stresových situací. Pomáhá okolí, rodina, skuteční přátelé. Nebýt

Příklad sekvence DNA: dole jsou uvedena písmena, reprezentující jednotlivé nukleotidy v lineární řetězci DNA tak, jak jsou čteny při sekvenování (graf výše vzniká snímáním fluorescenčních značek při určitých typech sekvenování).

v tomto těžkém boji sám a zachovat si normální rytmus života a navykklé rituály, nepoddávat se tomu!

Například pacientka, které sdělili diagnózu rakoviny prsu, si zachovala víru v uzdravení, beze strachu o tom mluvila a normálně žila. Zde jsou její slova: „Lidé se tomu moc poddávají a strachem se stresují.“ Žena pečlivě dodržovala léčebné postupy a chorobu nakonec překonala.

Vznik nádorového růstu

Začátek všeho je poškození genetické informace buněk zakódované v DNA (deoxyribonukleové kyselině) a volné ra-

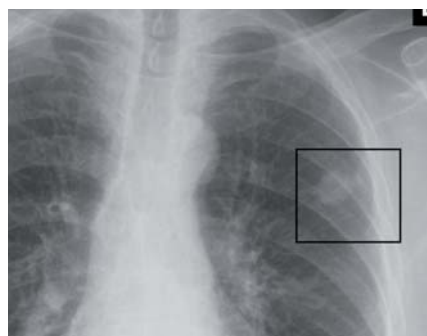
dikály z prostředí a volné radikály, vznikající při látkové výměně.

Vyvolané dědičně genetické změny – mutace – a změněné buňky se mohou vymknout kontrole a začít se dělit nekontrolovaně.

U zdravých normálních tkání se růst (dělení buněk) zastaví vzájemným kontaktem buněk (kontaktní inhibicí). U nádorových buněk tento mechanismus nefunguje a nádorová tkáň přeroste tkáň zdravou a vytvoří primární nádor.

Naše štěstí je, že máme opravné mechanismy (reparační enzymy) a imunitní mechanismy. Zhruba 99 % poškození DNA je opraveno a zbývající poškozené buňky jsou u zdravého člověka imunitou zničeny. Například u netopýrů jsou všechna poškození DNA opravena, a tím si vysvětlujeme fakt, že se u netopýrů rakovina nevyskytuje.

Předcházet vzniku nádoru znamená dbát na životosprávu, udržet si imunitu, omezit škodlivé vlivy prostředí.

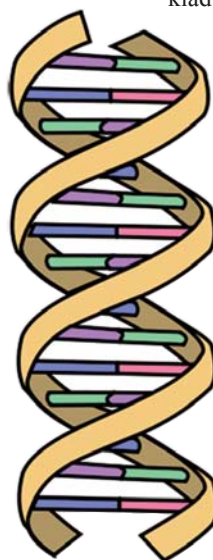
Rentgenový snímek plic s kulatým shlukem na levé plic

Tajemství úspěchu léčby je včasné rozlišení a odstranění nádorových buněk a primárního nádoru chirurgicky a pak cytostatická léčba.

Rakovina je do značné míry civilizační choroba, ovlivňovaná způsobem života, psychikou a špatným prostředím.

Riziko rakoviny zvyšujeme stresem, infekcemi, špatnou životosprávou, kouře-

ním, nadměrným pitím alkoholu. Například vznik rakoviny plic u kuřáka je až 5× častější.

Program pro život

Deoxyribonukleová kyselina, běžně označovaná **DNA** (z anglického deoxyribonucleic acid), je nositelka genetické informace všech organismů s výjimkou některých nebuněčných, u nichž hraje tuto úlohu DNA. DNA je tedy pro život nezbytnou látkou, která ve své struktuře kóduje a buňkám zadá-

Strukturální model molekuly DNA

vá jejich program a tím předurčuje vývoj a vlastnosti celého organismu. Deoxyribonukleová kyselina byla popsána roku 1869, kdy švýcarský lékař Friedrich Miescher zkoumal složení hnisu z nemocničních obvazů. Z jader bílých krvinek přítomných v tomto hnisu získal jisté množství nukleových kyselin, které souhrnně nazýval nuklein. O funkci DNA toho dlouho nebylo moc známo. První důkaz o roli DNA v přenosu genetické informace přinesl v roce 1943 Averyho-MacLeodův-McCartyho experiment, který provedli Oswald Avery společně s Colinem MacLeodem a Maclynem McCartyem. Sérií pokusů s transformací pneumokoků zjistili, že DNA je genetickým materiálem buněk.

Patrně nejslavnějším milníkem ve výzkumu DNA bylo odhalení její trojrozměrné struktury. Správný dvoušroubovicový model poprvé představili v roce 1953 v časopise Nature James D. Watson a Francis Crick, pozdější laureáti Nobelovy ceny.

(red) ■

Seriál připravujeme podle knihy Prof. Dr. Františka Fremutha, DrSc „Život na hraně“ (vydalo HTF Praha) a to ve spolupráci s autorem.

Příště: Existuje více příčin

Recepty na červen

Grilované kuličky z mletého masa

Potřebujeme: 250 g vepřového masa, 250 g hovězího masa, 1 vejce, 3 velké cibule, 1 papriku, 150 g anglické slaniny, libeček, petržel, pažitku, sůl, koření, kousek vepřové pečeně nebo grilovací strouhanku, olej a grilovací koření na potřírání.

Jak na to: Maso smícháme, přidáme vejce, bylinky a koření podle chuti a na jemno nakrájenou cibuli. Vše důkladně promícháme. Pokud je směs řidší, přidáme strouhanku. Z této hmoty děláme kuličky (cca 4 cm). Papriku a anglickou slaninu nakrájíme na kousky, cibuli na osminky. Napichujeme na jehlu spolu s kuličkami. Grilujeme asi 15 – 20 minut.

Po dobu grilování otáčíme a potřeme směsí oleje s grilovacím kořením.

Dietní sekaná

Potřebujeme: 1 ks kuřecí prso vařené, 200 g šunky vcelku, 150 g eidamu 45% vcelku, 1 velkou cibuli, 2-3 vejce, sůl, pepř, italské bylinky, strouhanku.

Jak na to: Kuřecí prso uvaříme ve vodě, kam přidáme např. petrželovou nať nebo čerstvý libeček – maso dostane chuť a vůni. Když je uvařené a vychladlé, nasekáme ho v sekáčku na jemno (nebo umeleme), stejně tak nasekáme šunku (nějakou kvalitní) a nastrouháme tvrdý

sýr na hrubším struhadle. Cibuli také nasekáme na jemné kostičky. Vše dáme do mísy, přidáme vejce, osolíme, opepříme, okořeníme italskými bylinkami (bazalka, tymián, estragon, česnek...), dohustíme strouhankou a vytvarujeme do bochníčku, ten obalíme ve strouhance a dáme na pekáček nebo do formy. Pečeme asi hodinu na 180 stupňů do růžova. Podáváme s bramborem nebo bramborovou kaší. Kdo chce opravdu ještě dietnější sekanou, vynechá sýr nebo dá nějaký méně tučný.

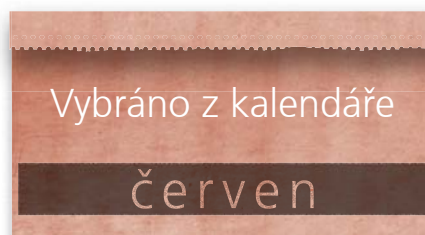
Svémi recepty tentokrát přispěly Hana Jirásková z Domažlic a Jiřina Vítová z Ostravy. Pokud znáte také nějaký zajímavý recept a chcete se podělit s ostatními čtenáři, pošlete nám ho, rádi ho zveřejníme.

(zl) ■

1. června 1953 – Byla vyhlášena měnová reforma v Československu. V 17 hodin byly všechny obchody uzavřeny a premiér Viliam Široký seznámil veřejnost v rozhlasovém projevu s rozhodnutím vlády. Měnovou reformu označil za velký úspěch pracujícího lidu. Kurs nové koruny bude nyní pevně vázán na sovětský rubl – nejpevnější měnu na světě. Ceny, mzdy a důchody se snížily v poměru 5:1. Ministr financí Jaroslav Kabeš označil reformu za „nástroj třídního boje“, západní tisk za „velkou peněžní loupež“. V Plzni došlo k prvnímu masovému vystoupení proti komunistickému režimu v celém sovětském bloku.

7. června 1948 – Edvard Beneš abdikoval na úřad prezidenta, jeho nástupcem se pak stal Klement Gottwald.

10. června 1348 – Byl položen základní kámen hradu Karlštejn. Podle tradovaného výkladu byl hrad zbudován kvůli ochraně

říšských korunovačních klenotů a svatých ostatků, ty zde však spolu s českými korunovačními klenoty nalezly umístění až

Vůbec první umělecké zpodobnění Karlštejnu z roku 1720

postupem času; Karlštejn byl původně budován pro Karlovy soukromé účely coby malé sídlo s jednou věží a až postupně se rozrůstal o části určené ke střežení klenotů. V současnosti je hrad významnou národní kulturní památkou a jedním z nejnavštěvovanějších hradů v Česku.

16. června 1993 – Parlament přijal zákon o Ústavním soudu. Tato právní instituce je soudním orgánem v zemích, které mají koncentrované ústavní soudnictví. Ústavní soud je oddělen od soustavy obecných soudů a jeho hlavním úkolem je přezkoumání souladu zákonů s ústavou nebo celým ústavním řádem. Ústavní soud byl poprvé v dějinách zakotven v roce 1920 v ústavách Československa a Rakouska. Jeho zřízení bylo ovlivněno právní filozofií Hanse Kelsena a jeho žáků.

19. června 1898 – Fotograf Jan Křídženecký otevřel uvedením prvních filmů svůj filmový Pávilon českého kinematografu. V prosté dřevěné boudě diváci viděli první záběry ze života Prahy i z Výstavy architektury a umění v Praze: *Purkyňovo náměstí na Královských Vinohradech, Polední výstřel děla na baště sv. Tomáše a Svatojanská pouť v československé vesnici*. První film ukazoval záběry ruchu na dnešním náměstí Míru, druhý tehdejší časový signál – ránu z děla na pražských hradbách, třetí přímo dění na výstavišti. Vzhledem k úspěchu těchto filmů následovaly další dokumenty.

22. června 1633 – Italský vědec Galileo Galilei pod hrozbou mučení a smrti odvolal před katolickým inkvizičním soudem Koperníkovu učení, že Země se točí kolem Slunce.

27. června 1948 – ČSSR byla i přes odpor 65 % svých členů sloučena s KSČ.

Důchodci létali v gripenech

Umožnilo jim to velení 21. základny taktického letectva České republiky v čele s plukovníkem gšt. Ing. Ondřejem Rejmanem, zástupcem velitele základny. Ten také v úvodním briefingu podal pří-

tomným důchodcům středočeského kraje, jejichž krajská rada seniorů a 3. MO SDČR Kladno tuto akci zorganizovaly, základní informace o základně.

Základna je páteří Vzdušných sil Armády České republiky, která provádí výcvik pilotů a zabezpečuje nedotknutelnost vzdušného prostoru ČR letouny JAS-39 Gripen v rámci Integrovaného systému protivzdušné obrany NATO-NATINADS. Zabezpečuje ochranu citlivých objektů v rámci národního systému protivzdušné obrany ČR, provádí letecký výcvik pilotů, účastní se cvičení na území ČR a v zahraničí i v zahraničních operacích, poskytuje pomoc vojenským i civilním letadlům v nouzi.

Po zkušenostech s cvičnými proudovými typy L-39 Albatros a L-59 začali v Aeru s vývojem lehkého podzvukového bojového letadla L-159 ALCA (Advanced Light Combat Aircraft neboli pokročilé

lehké bojové letadlo). I tyto letouny jsou ve výzbroji 21. ZTL v Čáslavi.

Miloslav VAJS ■

Foto: autor

Děkovali matkám

Již i u nás je dobrým zvykem, ženám, ať už je to v březnu u příležitosti jejich mezinárodního dne, anebo na květnovém Dni matek přinejmenším květinou poděkovat za vše, co žena – matka, dělá pro rodinu, pro tuto společnost... Patří k nim bezesporu i naše havířské mámy, manželky, spolupracovnice na nejrůznějších pracovištích. Deváté květnové odpoledne patřil areál domečku více než 360 členného klubu hornických důchodců (KHD) bývalého Dolu František v Horní Suché především oněm havířským matkám, ženám, které šly životní dráhou po boku svých manželů –horníků či pracovníků jiných, na šachtách obvyklých profesí, nebo samy léta pracovaly ať již na úpravně uhlí, v dílnách, kancelářích, či na jiných pracovištích této šachty, nebo v tomto zájmovém klubu pokračují jako vdovy po svých manželech, rozvíjejí tradice svých protějšků.

Už vstup do sálu byl slavnostní, neboť každou přichodící ženu přivítal karafiátem, poblahopřál a poděkoval ženám v úvodním slově tohoto setkání předseda KHD Roman Konopka. Moc hezkou kytičku básniček, písniček i tanečků uvlily přítom-

ným ženám děti z místní české i polské mateřské školky. Pak už celý areál patřil

Předseda Konopka blahopřeje paní Anně Palové, která v červnu oslaví krásných 92 let

hezkým vzpomínkám na léta společné práce na Františku.

Moc jsme si pochutnali i na pikantním guláši. Ten, stejně jako i mnohé další vybrané dobrotky v klubové kuchyňce, tra-

dičně připravují také paní Anička Sztal-machová, vdova po bývalém pracovníku povrchové mechanické dílny dolu František, a paní Eliška Dzienglowiczová, také už vdova, která pětadvacet let pracovala na této šachtě na úpravně uhlí a její manžel Erich byl na šachtě důlním stělmistrem. V domečku se slavil Den matek. Bylo moc hezké, že vedle poděkování se výboru KHD podařilo udělat i to, že jinak vždy úslužné a ochotné členky, tentokrát při obsluze vystřídali ve slušivých zástěrách šikovní muži. Patřil k nim i mnohým pamětníkům jistě známý bývalý havířovský poslanec federálního shromáždění, působící na této šachtě, Václav Stix.

Počasí bylo jako na objednávku skvělé, a tak se hezké chvíle protáhly a nikomu se nechtělo své přátelé opustit. Vše ale jednou končí... Přislíbem dalších hezkých chvil však jsou další akce z plánu činnosti, z nich tou nejbližší, která se uskuteční v jejich útulném domečku a přilehlém areálu, bude červnové smažení vaječiny. Tož – někdy opět na viděnou, kamarádi!

Jaroslav BŘOZA ■

DOBA
seniorů

OBJEDNÁVKOVÝ KUPÓN

Roční předplatné 192 Kč / Cena za kus jen 16 Kč

Objednávací ☐

Předplatné formou dárku ☐

složenku odeslat na adresu odesílatele objednávky

DOBU SENIORŮ objednávat od čísla (včetně) ☐

ZPŮSOB PLATBY

☐ složenkou

☐ SIPO: spojení č.

☐ fakturou: IČO/DIČ

☐ bank. převodem č.ú.

podpis:

jméno:

příjmení:

ulice:

číslo popisné:

město:

PSČ:

telefon:

e-mail:

Objednávkový kupon vystřihněte nebo okopírujte a zašlete na adresu A.L.L. Production s.r.o., Box 21, 112 21 Praha 1. Pokud budete posílat v obálce, připište pod adresu příjemce heslo „**Předplatné Doby seniorů**“. Obratem dostanete složenku, kterou předplatné uhradíte. Můžete využít i bankovního převodu. Peníze odešlete na konto, které je uvedeno na složenke. Zde najdete i Váš variabilní symbol, který nezapomeňte vyplnit. V případě nejasností nebo dotazu zavolejte do zákaznického centra ALL Production s.r.o. na tel.: 840 306 090, kde Vám potřebné údaje rádi sdělí. Dotázat se můžete i prostřednictvím tohoto e-mailu: dobaseniuru@predplatne.cz.

Objednat předplatné DS lze přes internet na adrese: <http://predplatne.cz/katalog/spolecenske-casopisy/> Předplatným můžete udělat radost svým blízkým a přátelům.

TOTO MÍSTO je určeno pro dopisy našich čtenářů. Věcné diskusi nejsou stanoveny žádné obsahové mantinely. Psát nám můžete skutečně o všem. O tom, co vás pálí či štve, co vás naopak potěšilo, či co by měli vědět a co by mohlo být prospěšné i pro jiné čtenáře. Redakce DS si pouze vyhrazuje právo příspěvky z prostorových důvodů krátit. Nezařadíme pouze dopisy s urážlivým, rasistickým a vulgárním obsahem, všechny ostatní jsou vítány. Pište nám na adresu: Doba seniorů, Nám. W. Churchilla 2, 130 00 Praha 3.

Za co nás máte?

Před nedávkem mne, tak asi jako každého slušného člověka, naprosto šokovala a právem rozhořčila v médiích prezentovaná událost o „Šmejdech“. Tušila jsem, že tyto předváděcí akce nejsou jen zajímavou ukázkou prodáváného zboží, vlídným pozváním na oběd, popř. návštěvou nějaké pamětihodnosti. Nic v dnešním světě není zadarmo, ale tohle? Kde jsme se to proboha ocitli, jakou cenu má starší člověk ve společnosti, která toto dovolí?

Moje nepříjemné zážitky s podobnými typy jsou proti tomu slabý čajíček, nicméně nedobré chuti. Na každém kroku ve městě na mne útočí mladí dobře oblečení muži s kravatou a nabízejí mi různé úžasné výhody čehosi, rozjásané dívenky nutí katalogy kosmetických firem, vrcholem jsou denní telefonáty o zajímavých výhrách, přestože jsem se nezúčastnila žádné soutěže. Jde z toho hlava kolem. Já opravdu NIC nechci! Dlouho jsem se snažila všechny slušně odmítat, dokonce s odchytávajícími prodáváči rozumně a věcně debatovat, marně. Mladíka, který mi na ulici nabízel pochybný parfém, jsem se narovinu zeptala, zda skutečně vypadám na to, že bych od něj tuto podezřelou věc koupila a že mne to uráží. Asi nebyl na debaty zvyklý, nakonec se mi ale omluvil. V dalším případě jsem se slečny, která mne odchytila s dotazem, zda jsem z Brna nebo okolí, na oplátku zeptala já: „A vy jste odkud? Pokud ovšem provádíte průzkum pro statistický úřad, mohla bych vidět vaši jmenovku a pověření? Ráda potom odpovím.“ S uraženou tvářičkou odešla, asi se jí moje otázky nelíbily.

To byly ty lepší případy, legrácky. Když jsem ale odmítla pozvánku na večeři spojenou s losováním, (pěkné ceny vyhrávají pochopitelně všichni), s tím, že skutečně z vážných důvodů nemohu přijít, následné agresivní naléhání mě nakonec vyprovokovalo říct skutečný stav věci – ten den má pohřeb můj bratr. To, co se ozvalo na druhém konci mi vyrazilo dech! „Akce bude ale až večer, to už budete mít po pohřbu! Přiznávám, že kdyby slečna v tu chvíli stála vedle mne, asi by to pro ni nedopadlo dobře, takhle jsem jí jen nazvala hyenou.

Vy všichni, za co nás, seniory, máte?

Vím, že by správně mělo být „Za koho nás máte?“, ale pro tyto otravovače nejsme živé bytosti, ale věci, které jim mají posloužit, vydolovat z nich co se dá, oškubávat. Pomalí staří lidé, kterým už to nemyslí, proč na nich trochu nevydělat.

PANE, O DŮCHOD JSEM
UŽ PŘIŠEL V LÉKÁRNĚ.

Vážení a milí mladí, také jsme byli plní radosti a energie, vystudovali jsme, pracovali, vychovali s láskou děti, ale pak se nám najednou stalo to, že jsme zestárli. Není to veselý úsek života, ale nic jiného se nám nenabízí, proto nám ho neotravujte. V jedné písni naší generace se zpívá „...čas letí jako spřežení, nad kterým praská bič, člověk se párkrát ožení a hned je mládí pryč“. Nechci být ani trochu patetická, ale než se nadějete, vrátí vám to vaše děti – noví šmejdi i s úroky!

Ludmila Bartoňová, Sokolnice ■

Živý program

Krajská konference seniorů ze severní Moravy se uskutečnila dne 26. dubna v jednací síni zastupitelstva Moravskoslezského kraje v Ostravě. Měla hlavně za úkol zhodnotit období od založení krajské rady seniorů v květnu 2011. Zúčastnilo se jí 58 delegátů z členských i nečlenských organizací Rady seniorů ČR. Mezi hosty, kteří jednání seniorů přišli podpořit byli m.j. místopředseda sněmovního výboru

pro sociální politiku poslanec Miroslav Opálka a náměstek hejtmána kraje Svato-
mír Recman.

Konference přijala Programové prohlášení na léta 2013 až 2017, který považuje za živý a stále otevřený dokument.

Milan Fabián, předseda KRS ■

Za zdravím do Bechyně

Péče o zdraví našich členů není pro výbor Městské organizace Svazu důchodců v Českých Budějovicích prázdným slovem. Kromě přednášek se zdravotní tematikou, které se pravidelně objevují na programu našich osvětových úterků, se staráme o zdraví našich členů prakticky.

V poslední době se nám naskytla nová možnost, jak péči o zdraví rozšířit. Lázně Bechyně, s. r. o., nám nabídly možnost týdenního ozdravného pobytu za výhodných podmínek. Tato možnost se rozvíjela zpočátku nenápadně, ale díky publicitě, kterou jsme jí dali, se nakonec přihlásilo 58 členů. Podmínky byly opravdu výhodné. Šestidenní pobyt od 4. do 9. března 2013 s plnou penzí, obědem počínaje, obědem konče, stál naše členy 3 550 Kč. V ceně byly i tyto léčebné procedury: 1 parafinový zábal rukou, 2× masáže zad, 2× cvičení v bazénu, 1 perličková koupel se zábalom a 1 koupel s přísadou bylinek. Kromě toho nám vedení lázní dalo po čtyři dny k dispozici bazén od 15 do 17 hodin s vířivkou, finskou saunou a parní lázní. K dispozici byly i rotopedy a stůl pro stolní tenis.

Je předpoklad, že cena pobytu se ještě sníží. Všeobecná zdravotní pojišťovna v rámci svých léčebně preventivních programů přispívá svým pojištěncům na úhradu léčebných nákladů. Lázně nám vystavily potvrzení, kolik jsme za procedury zaplatili a členům Klubu pevného zdraví VZP na úhradu nákladů přispěje. Téměř všechny starosti s vyřizováním formalit a celého pobytu na sebe vzala členka našeho výboru paní Marie Sýkorová. Díky její obětavosti a vstřícnosti lázeňského personálu se pobyt v lázních stal pro nás všechny velkým zážitkem.

**Ing. Jiří Polánský,
předseda organizace ■**

Zasmějte se s DS

Chlapík ztratí papíry, co potřebuje k nahlášení důchodu a žena mu nadává. Když už to nemůže vydržet, zajde na příslušný úřad, ukecá je a přinese si výměr na starobní důchod. „Jak jsi to udělal?“ ptá se udiveně žena. „Rozepnul jsem si košili a ukázal jsem jim svou šedivou hrud“, to zabralo“ říká manžel. „Ty troubo“ rozčiluje se žena „to sis nemohl rozepnout i poklopec? Mohl jsi brát i invalidní“.

Jaký je rozdíl mezi šachistou a alkoholikem?

Žadný, oba žijí v jiném světě a občas jsou na tahu.

Autobus výjezdního zasedání jedné nejmenované politické strany se v pusté horské krajině zřítíl do rokle. Objevil jej místní starý farmář. Jal se kopat velkou díru a všechny politiky tam pohřbil. O pár dní později objevila místní policie autobus a tak se ptala po okolních usedlostech. Když přišli k našemu farmářovi, pověděl jim, jak autobus objevil a všechny pohřbil. Policajti se ptá: „Oni byli všichni mrtví?“ „No, někteří říkali, že nejsou, ale znáte to, politikům se nedá věřit.“

Víte, co udělá blondýnka když dostane chuť na marmeládu? Že ne? Oloupe si koblihu.

Jaký je rozdíl mezi neštěstím a tragédií? Neštěstí je, když spadne politik do Vltavy a tragédie, když ho vytáhnou.

Dědo, jak slyšíte s tím přístrojem pro nedoslýchavé?, ptá se lékař pacienta. Výborně, pane doktore. Od té doby, co ho mám, jsem už třikrát změnil poslední vůli...

To je geniální!

Jestliže se ti nepovedlo text přečíst, tak si roztáhni oči, abys vypadal jako Číňan! Funguje to!

Víte jaký je rozdíl mezi českým politikem a telefonní budkou?

Do automatu v budce hodíte určitý obnos a podle toho můžete mluvit, zatím co do politiků hážete stále peníze formou daní a můžete tak akorát držet hubu.

Potkají se dva opilí před brankou u baráku a začnou kecat: „Nazdar!

Já sem Pepa Novák.“ „To není možný! Já sem taky Pepa Novák!“ „Ale já tady bydlím.“ „No, já tady taky bydlím!“ „Tak jdem dovnitř, ať nám to někdo vysvětlí.“ Zazvoní, otevrou se dveře, vyjde žena a začne rvát: „No to je nádherná. Otec i syn sežraní jak prasata!“

■ A je to v kýblu... Došlo internetem.

„Mám pro Vás dobrou zprávu paní Novotná“ říká doktor. „Ale já jsem slečna Novotná“ namítne mladá žena. „V tom případě mám pro Vás špatnou zprávu.“

Jaký je rozdíl mezi velbloudem

a člověkem? Velbloud může pracovat celý týden bez pití a člověk může pít celý týden bez práce.

Blondýnka v sázkové kanceláři:

„O co jde v této hře?“

„Musíte trefit pět čísel.“

„A z jaké dálky?“

Podomní obchodník zazvoní u dveří.

Otevře mu tak jedenáctiletý kluk, v hubě tlustej doutník. Obchodník se trochu zarazí, ale pak říká: „Chlapče, je maminka doma?“

Kluk dlouze natáhne z doutníku, vyfoukne a říká: „Co myslíte Vy?“

Víte, z čeho vznikl člověk??? Ze švestek! Z těch je slivovice, ze slivovice je opice a z opice je člověk!

Farmář pěstuje na poli melouny a každou chvíli se mu stane, že mu děti nějaké ukradnou. Tak přemýšlí jak by těm krádežím zamezil a jednoho dne dostane nápad. Vyrobí ceduli na které je napsáno „Jeden meloun na poli je napuštěn jedem!“ a zapíchne ji na kraj pole. Od té doby se opravdu melouny přestanou ztrácet. Farmář z toho má velkou radost, ale jednou takhle jde kolem svého pole, podívá se na ceduli a na ní je dětskou ručkou dopsáno „Teď už dva!“

Chytí rybář zlatou rybku a rybka povídá: „Když mě pustíš, tak ti splním tři přání.“ „Já mám jen jedno, abys neměla kosti.“

Do rubriky vedle redakce tentokrát přispěl Miloslav Král z Prahy a Jaroslava Nováková z Berouna. Znáte také nějakou povedenou anekdotu? Pošlete nám ji do redakce, ať se po jejím zveřejnění pobaví i další čtenáři DS!

DROBNÁ INZERCE A OZNÁMENÍ V DS

Pravidla drobné inzerce v DS znějí: zveřejnění všech nekomerčních inzerátů našich čtenářů je zcela zdarma, poplatek za poštovné 30 Kč se vybírá pouze u inzerátů se značkou, kde si inzerující přeje doručení na adresu redakce došlých odpovědí poštou.

VÝMĚNA

Za větší byt 1+1 případně s komorou až 2+kk nejlépe v Poděbradech, Nymburku, Říčanech apod. uvolním 1+kk (30 m²) v OV 1. podlaží v Praze 4 - Krči – klidné místo + doplatek. Zájemci volejte 604 438 847.

DOBA seniorů

Jsme všude tam, kde starší generaci o něco jde

Jediný celostátní měsíčník v ČR, který vydávají samotní senioři.
Informace, rozhovory, reportáže a poradny, které potřebujete.
Zajímavosti, zábava a soutěže o ceny, které Vám osladí den.

Předplatným DS určitě uděláte radost i svým blízkým a přátelům!

Ve volném prodeji jen za 18 Kč, v předplatném 16 Kč (ročně 192 Kč). Rozšiřuje PNS, předplatné si zajistíte na adrese
A.L.L. production s.r.o, Box 32, 112 21 Praha 1. Tel.: 234 092 851, e-mail: dobaseniuru@predplatne.cz

Doba seniorů je tu i pro Vás. Seznamte se s ní!

Pokud můžete, odstříhněte a stránku jako leták u místěte v místech, která navštěvují senioři. A nejenom oni.
Doba seniorů je tu totiž pro každého, kdo chce vědět víc o životě starší generace.